БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

1928 чылда үндезалетингеН

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттериниң, ажылчы чоннар депутаттарының область Совединиң органы

1955 МАРТ 5 СУББОТА № 47 (3241)

Өртээ 20 коп.

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА

РСФСР-ниң Дээди Совединге 1955 чылдың февраль 27-де болган соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле Төп соңгулда комиссиязының дыңнадыы (1 арын).

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле № 625 Тыва соңгулда округунуң талазы-биле соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле № 625 Тыва соңгулда округунуң округ соңгулда комиссиязының дыңнадыы (1 арын).

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединге соңгулдалар талазы-биле областың соңгулда комиссиязының дыңнадыы (1 арын).

СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң шиитпирлерин амыдыралга боттандырар (2 арын).

И. В. Сталин — В. И. Лениниң хереэ-ниин улуг үргүлчүлекчизи (2—3 арыннар).

ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министерствозунда (2 арын).

Совет хереэженнериниң антифашистиг комитетиниң медеглели (3 арын).

Бии-Хем районнуң «Кызыл тараачын» колхозунда (3 арын).

Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестерниң блогунуң чайыннанчак тиилелгези

РСФСР-ниң, Украин, Белорус, Үзбек, Грузин, Литва, Молдав, Латви, Таджик, Туркмен, Эстон Совет Социалистиг Республикаларның Дээди Советтериниге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында республикаларның, төп соңгулда комиссияларының дыңнадыглары бөгүн «Правда» парлатынгылаан.

Соңгулдалар чер болганда ажылчы чоннарның политиктиг улуг көдүрүүшкүнүнүң, чаңгыс эп-сеткилдиниң болгаш Коммунистиг партияны база Совет чазакты долгандыр сырый каттышканының байдалында, соңгукчуларның бедик идепкейлиг болгаш организастыг чоруунуң байдалында эрткен. Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң улусчу блогу бо соңгулдаларга база-ла долу болгаш хуваалдажок тиилелгени чедип алган.

Россий Федерациязынга РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутаттарының соңгулдаларынга соңгукчуларның нинти санының 99,97 хуузу киришкен. Бадылаашкынга киришкен соңгукчуларның нинти санының 99,76 хуузу коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары дээш бадылаан. Украинага коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары дээш бадылаашкынга киришкен соңгукчуларның нинти санының 99,98, Белоруссияга —99,92, Үзбекистанга—99,91, Грузияга—99,97, Литвага—99,92, Молдавияга —99,9, Латвияга —99,94, Таджикистанга—99,94, Туркмениягa —99,85, Эстониягa —99,82 хуузу бадылаан.

Эвилелдешкен Республикаларның Дээди Советтериниң депутаттарынга Коммунистиг партияның болгаш Совет чазактың улургукчулары, үлетпүрүүн болгаш көдээ ажыл-агыйның мурнакчылары, партия болгаш совет ажылдакчылар, Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флотунуң дайынчылары, артемиң болгаш культураның ажылдакчылары соңгуттурганнар. Депутаттар улустан соңгутурганнар болур бедик адын алдарлыг болгаш төлептин-биле кадагалап, Коммунистиг партияның ажылдап кылган политиказын амыдралга боттандырары дээш, бистиң күүчүлүг Төрээн чуртувустуң улам ынайгы чечектелиишкини дээш кызымаккай демисежир дээрзинге чигзиннейн барып болур.

Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары дээш чаңгыс эп-сеткилдиг бадылаашкыны-биле ажылчың аңгы, колхозчу тараачыннар, совет интеллигенция, Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флотунуң дайынчылары—бүгү совет кижилер Коммунистиг партияга долу идегелии, ооң политиказын бүгү улустуң чүүлдүгзүнүп, деткип турарын база катап илереткеннер. Коммунистиг партияның политиказы —ол болза, коммунистиг нинтилелди тургузарының, Совет күрүнениң күүзүн улам ынай быжыглаарының, ажылчын аңгы-биле колхозчу тараачыннарның эвилелин, улустарның найыралын быжыктырарының, тайбыңны болгаш айыыл чок чорукту быжыглаарының политиказы болур дээрзинге Совет Эвилелиниң бүгү улустары хөй чылдарның дуржулгазынга үндезилеп бүзүрээннер. Ындыг политиканың чорудулгазы бистиң социалистиг күрүневистиң улам ынайгы чечектелиишкинин, улустуң чаагай чоруунуң бедиишкинин хандырып турар дээрзин совет кижилер эки билирлер.

Коммунистиг партияның удуртулгазы-биле Совет Эвилели индустриалдыг күүчүлүг күрүне болу берген. Чуртта металы, машиналар болгаш электроэнергия бүдүрүлгези үзүктел чокка улгадып, хөмүр даш болгаш нефть казып тывылгазы өзүп турар. Амгы үеде аар үлетпүр продукцияны дайын мурнудагы 1941 чылдагызындан барык үш чартык катап хөйнү бүдүрүп үндүрүп турар. Совет күрүнениң эрге-ажыктары, коммунистиг нинтилелди тургузарының улуг хереэ аар индустрияны моон соңгаар-даа бүгү хемчеглер-биле хөгжүдериң көрүп турар партияның кол шугумун амыдыралга быжыг болгаш чайгылыш чокка чорударын негеп турар. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң болгаш СССРЭ-ниң Дээди Совединиң ийиги сессиязының шиитпирлеринде ол база катап бүгү күш-биле демдеглетинген.

СЭКП ТК-ның Пленуму көдээ ажылагыйның көдүрүүшкүнүнүң улуг программазын ажылдап кылып, тараның чыл бүрүде ажаап алыышкының чоокку 5—6 чылларның дургузунда 10 миллиард пуд чедирер болгаш мал ажылының кол продуктуларының бүдүрүлгезин 2—2 ажыг катап улгаттырар деп бүгү улустуң соруулгазын идип үндүрген. ТК-ның Пленумунуң төөгүлүг доктаалын ажылчы чоннар изии-биле түүлдүгзүнүп, ону амыдыралга боттандырарынче бүгү күштерин салып турар дээр дугайында медээлер чуртуң бүгү булуңнарындан кээп турар.

Коммунистиг партияны болгаш Совет чазакты долгандыр каттышкан совет улус бистиң чуртувустуң аар индустриязы улам күүчүлүг болгаш сайзырангай болзун дээш, көдээ ажыл-агыйның көдүрүүшкүнүнүң программазын эң кыска хуусааларда боттандырар дээш бүгү эргеннер.

Коммунистиг партияның болгаш Совет чазактың бүгү ажыл-чорудулгазы ажылчы чоннарның амыдырылын үзүктел чокка экижидериниң, оларның доктаамал өзүп турар материалдыг болгаш культуралыг хереглелдерин улам долулу-биле хандырарының чаагай сорулгазынга чагыртканн. Бистиң чуртувуста аар үлетпүрүүн улам ынайгы хөгжүдезиниң болгаш көдээ ажыл-агыйның көдүрүүшкүнүнүң үндезининге улустуң хереглел түүлдериниң бүдүрүлгези калбарып, чиик болгаш аъш-чем үлетпүрүүнүң продукция бүдүрүлгези өзүп, баразы саарылгазы үзүктел чокка улгаып турар, чурталга болгаш культура-амыдырал тудуушкунунуң хереглелдериге канчаар-даа аажок хөй хөреңгилерни дөзевилеп үндүрүп турар.

Бистиң чедиишкиннеривис улуг. Ол бүгүдээге көскү. Ынчалза-даа совет кижилер, боттарының чуртунуң өзулуг ээлери, ажыл-агый болгаш культура тургузуушкунунуң чамдык участоктарында четпестерни көрбейн барып шыдавастар. Чижээ, бисте күш-ажылдың бүдүрүкчүлүүнүң өөлдези беш чыл планының оналдаларындан хожудап турар, ынчаарга күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү дээрге, улус ажыл-агыйының продукциязын улгаттырарының, бот-үнени чиигедириниң болгаш чыылданы өстүрериниң эң чугула фактору болур дээрзи билдингир болгай. Ажыл-агыйның өлүн хөй алырларында техниктиг деңшилгениң эң чугула хереэде улуг четпестер бар болуп турар. Камналганың эң шыңгыы корум-чурумун чорутпайн, улустуң хөреңгилерин чарыгдаарда эвин эртиритер үүлдерлиг бүдүрүлгелер, тудуглар ам-даа хөй болуп турар. Күш-ажылчы сагыыга-чурум чамдык черлерде чавыс деннелдиг. Күрүне аппаратының улам ынай болбаазырангайжыдарынга болгаш эвээш чарыгдалдыг болдурарынга ам-даа хөй үүлдерни кылыр хереек.

Ажылда четпестерниң шугумчүлелин болгаш бот-шугумчүлелин бүгү хемчеглер-биле калбартыры, ажылчы чоннарның чогаадыкчы инициативазын калбаа-биле хөгжүдери, бүгү участоктарга бүдүрүлгениң мурнакчыларының болгаш чаартыкчыларының күш-ажылының үлегериге деңнежирин хандырары эргежок чугула. Бо хүннүң эң чугула сорулгазы болза, бешки беш чылдың доостур чылы болур—бо чылдың күрүне планын улус ажыл-агыйының бүгү адырларының күүсеири дээш демиселче бүгү совет кижилериң күженишкиннерин мобилизастаары болур.

Совет күрүнениң шулургу болгаш чөптүг чорудуп турары тайбыңның болгаш улустар аразында найыралдың политиказын совет улус изии-биле түүлдүгзүнүп болгаш деткип турар. Амгы үеде социализм болгаш демократияның чаңгыс-аай лагериниң Совет Эвилели-биле кады ол политиканы улуг быдат улус, улус демократиязының бүгү чурттарының ажылчы чоннары камгалап турарлар.

Тайбыңның политиказын хажык чокка камгалавышаан, социалистиг лагерьниң чурттарының ажылчы чоннары дайынның империалистиг кыпсыкчыларының чимзениишкиннеринге удур серемчилелин бедидип турарлар. АКШ-тың империалистери болгаш оларның Соңгу-атлантика блогунуң талазы-биле эштенчилери делегейниң чаа дайынын белеткеп, тайбыңга ынакшылдыг күрүнелерге удур атомнуг болгаш водородтуг чепсекти ажыглаарынче ажыы-биле кыйгырып турарлар. Мынчангаш чуруттуң камгаланыр аргалыын быжыглаары, алдарлыг чепсектиг күштериниң дайынчы аргалыын Төрээн чурттуң эрге-ажыктарының болгаш улустар аразында байдалдың негеп турар деңнелинге таарыштыр тургузары бистиң партиивистиң болгаш чазаавыстың чугула сагыш салыышкыннарының бирээзи болуп турарының ужуру ында.

Бүгү улустуң ынакшылынга бүргеткен улуг Коммунистиг партия бистиң Төрээн чуртувусту чаа-чаа тиилелгелерге бүзүрелдиг баштап турар. Коммунизмче бистиң тиилелгелиг шимчээшкинивисти доктаадыптар хире ындыг күштер делегейде чок.

(«Правданың» март 3-деги мурнуку үүлү.)

РСФСР-ниң Дээди Совединге 1955 чылдың февраль 27-де болган соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле Төп соңгулда комиссиязының ДЫҢНАДЫЫ

1955 чылдың февраль 27-де, воскресеньеде, Российниң Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказынга РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар болуп эрткен.

«Бадылаашкынынар эртенгинин 6 шакта эгелээн болгаш түс-түс черлин шизгы-биле дүнекинин 12 шакта доозулган турган. Соңгулдалар болза, Россий Федерациязының ажылчы чоннарының канчаар-даа аажок улуг политиктиг көдүрүүшкүнүн, чаңгыс эп-сеткилдиниң болгаш Коммунистиг партияны болгаш Совет чазакты долгандыр сырый каттышканының байдалы-биле идепкейлиг болгаш организастыг чоруунуң байдалынга эрткен. Төп соңгулда комиссиязы РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында долу медээлерни бүгү-ле округтарның соңгулда комиссияларындан алган. Бүгү соңгулда округтарының талазы-биле соңгукчуларның нинти саны 70.568.608 кижи турган. РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутаттарының соңгулдаларынга 70.547.107 кижи киришкен ийикпе, азы соңгукчуларның нинти санының 99,97 хуузу болур.

Коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары дээш бүгү-ле соңгулда участоктарынга 70.374.801 соңгукчулар бадылаанар, ол болза, бадылаашкынларга киришкен соңгукчуларның нинти санының 99,76 хуузу болур. Депутаттарга кандидаттарга удур 171.847 кижи бадылаанар, азы бадылаашкынларга киришкен соңгукчуларның нинти санының 0,24 хуузу болур.

«РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдаларының дугайында Дүрүмнүң» 79 үүлүнге үндезилээш 459 бюллетеньнерни күш чок деп саналаан.

Соңгулда округу бүргүзүнүң материалдарын берип, Төп соңгулда комиссиязы «РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдаларының дугайында Дүрүмнүң» 38 үүлүнге үндезилээш, бүгү соңгулда округтарының талазы-биле РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгуттурган депутаттарны бүрүткээн.

Соңгуттурган бүгү депутаттар коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары болур.

Тыва автономнуг областың талазы-биле соңгуттурган депутаттарының даңзызын адаанда кирген.

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгуттурган депутаттарның ДАҢЗЫЗЫ

Тыва автономнуг областың талазы-биле

Анкудинов Александр Васильевич — Тыва округ.

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле № 625 Тыва соңгулда округунуң талазы-биле соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында

РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар талазы-биле № 625 Тыва соңгулда округунуң округ соңгулда комиссиязының ДЫҢНАДЫЫ

1955 чылдың февраль 27-де, воскресеньеде Тыва автономнуг областа РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар болган.

Соңгулдалар болза, Коммунистиг партияны болгаш Совет чазакты долгандыр ажылчы чоннарның политиктиг улуг көдүрүүшкүнүнүң, чаңгыс эптиниң болгаш сырый каттыжышкынының байдалы-биле, соңгукчуларның бедик идепкейи-биле болгаш организастыг чоруу-биле эрткен.

Округтуң соңгулда Комиссиязы РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында долу медээлерни бүгү соңгулда участоктарындан алган. Бүгү 174 соңгулда участоктарының талазы-биле 80756 соңгукчуларның нинти санындан 80733 соңгукчулар бадылаашкынларга киришкен. РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутаттарынга кандидат эш Александр Васильевич Анкудиновка РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутаттарынга соңгутурган деп доктаатkан. «РСФСР-ниң Дээди Совединге соңгулдалар дугайында Дүрүмнүң» 94 үүлүнге үндезилээш, округтуң соңгулда комиссиязы РСФСР-ниң Дээди Совединиң депутадынга соңгутурган дугайында шынзылганы эш Александр Васильевич Анкудиновка тывыскан.

Соңгутурган депутат болза, коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң кандидады болур.

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында

Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединге соңгулдалар талазы-биле областың соңгулда комиссиязының ДЫҢНАДЫЫ

1955 чылдың февраль 27-де, воскресеньеде, ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединге соңгулдалар болуп эрткен.

Тыва областың соңгулда комиссиязы Тыва автономнуг областың ажылчы чоннар депутаттарының область Совединге соңгулдаларның түңнелдериниң дугайында долу медээни округтарның соңгулда комиссияларындан алган.

Бүгү-ле участоктарның соңгулда комиссияларындан алдынган медээлер өзүгаар алырга, бүрүткетирген соңгукчуларның нинти санының 99,98 хуузу Тыва автономнуг областың ажылчы чоннар депутаттарының область Совединге депутаттарның соңгулдаларынга киришкен.

Бүгү-ле 100 соңгулда округтарынга коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары дээш бадылаашкынларга киришкен соңгукчуларның нинти санының 99,76 хуузу бадылаан. Бадылаашкынларга киришкен соңгукчуларның нинти санының 0,24 хуузу депутаттарга кандидаттарга удур бадылаан.

Тыва областың соңгулда комиссиязы «РСФСР-ниң ажылчы чоннар депутаттарының край, область, округ, район, хоорай, көдээ болгаш суур Советтериниге соңгулдаларның дугайында Дүрүмнүң» 29 үүлүнге үндезилээш, база соңгулда оркугу бүрүзүнүң талазы-биле материалдарны көрүп, Тыва автономнуг областың бүгү-ле 100 соңгулда округтарының талазы-биле область Совединге соңгуттурган депутаттарны бүрүткээн.

Соңгуттурган бүгү-ле депутаттар коммунистерниң болгаш партия кежигүнү эвестериниң блогунуң кандидаттары болур.

Чурттуң бүдүрүлгезинде

«Электроаппарат» заводунга (Ленинград) Куйбышев ГЭС-ке херектиг 400 муң вольт күштүг үшкү агаар выключателиниң (электри өөрүп, кыпсыр херексел) шылгалдазы доозулган. 12 метр бедик ховар дээн аппарат тускай үш фазалардан тургустунган. Оларның чыылдазын болгаш эптээшкинин беш каът бажын-биле барык деп тускай кабиналарда чорудуп турар.

* * *

«Запорожсталь» заводтуң мартен цехинде кан урар улуг хемчээлдиг хымыштарны хереглеп турар. Ол чорук эзилдириг бүрүзүнүң деңизин 5 ажыг катап бедидеринге арганы берген. Чыл эгезинден бээр кан эзилдирикчилери пландан ажыр муң-муң тонна кацны бергеннер.

* * *

Суугута бедик чыыткыланчак шилдиң бүдүрүлгезин Константиновскинин «Автостекло» заводу (Сталино область) шиигээдип алган. Бо үеге чедир ол продукцияны пор суугулар дээр бичии бүдүрүкчүлүг суугуларга бүдүрүп турган. Бүдүрүлгениң чаа эргазы чүгле шилдиң шынарын дыка экижиткен эвес, харын ол ышкаш ооң бүдүрүүшкүнүн беш чартык катап улгаттырарынга база бот-үнени ийи чартык катап чиигедириниге дузалаан. Ам заводта эрги суугуларның орнунда чыыткыланчак шилдиң үзүктел чок прокадының күчүлүг ийиги агрегадын тургузып турар.

* * *

Кишиневтуң авто-септелге заводу поршень билзээниң бүдүрүлгезин шиигээдип алган. Шууштурар шугумунга оларның иштики чаныышкынынга бүдүрүлгениң чаартыкчыларының кылганы алды шиидилиг чартык автоматты ажыглалга киргген. Ооң түңнелинде ажыл 5—6 катап дүргедээн.

* * *

Калбак хереглелдиң үлетпүр бараанларының министерствозунуң Канибадамскиде (Таджик ССР) шуктулга-механика заводу кургадылга-арыглаашкын цехтериниге херектиг дериглери Ташкентиниң хөвең арыглаар заводтарынче болгаш Орджоникидзевскиниң чаа туттунуп турар заводунче чоруткан. Чаа цехтер чиг хөвеңни кандыг-даа шык турда ажылдап кылып болур. (СЭТА).

СССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунда

СССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиуму СССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш Н. А. Булганиниң киирин кедгении өзүгаар болгунун шиитпири-биле:

а) эш А. Ф. Засядькону багай ажылдаанының ужурунган СССРЭ-ниң Хөмүр даш үлетпүрүүнүң Министри хүлээлгеден хостаан.

Президиум СССРЭ-ниң Хөмүр даш үлетпүрүүнүң Министринге эш Александр Николаевич Задемидкону томуйлаан.

б) эш А. И. Козловту ажылынга күш четпээниинден СССРЭ-ниң Совхозтар Министри хүлээлгеден хостаан.

Президиум СССРЭ-ниң Совхозтар Министринге эш Иван Александрович Бенедиктовту томуйлаан, СССРЭ-ниң Көдээ ажылагый Министри хүлээлгеден ону хостаан.

Кур черлер шиңгээдип алырынче хөй-хөй кижилер чоруп турар

КРАСНОДАР. Кубаньның ховуларында муң-муң гектар шөлдерде күзүн аңдарган аңгыстарның илиртээшкини, культивациязы болгаш тараа культураларының тарылгазы чоруп турар.

Ново-Покровск МТС-тиң механизаторлары чазын тарыыр кызылгастың тарылгазын доосканнар. Тараа культураларының тарылгазының диагональ-хана карактай тарыыр аргазы калбарган. Ол арганы беш чыл иштинде ажыглап турар Советск МТС-тиң коллективи тарылганың улам бедик темпилерин чедип ап, немелде дүжүтту ап турар. Ол ындыг арганы Кубаньның хөй-хөй районнарының колхозтары болгаш совхозтары ажыглап турар.

* * *

ЕРЕВАН. Мурнунда чылдарга болаарга Армениягa час дыка эрте дүшкен. Араарат шыныазынга агаарның температуразы 15—17 градус чылыг болуп турар. Ол шынаада турар колхозтар болгаш даг эдээнде турар колхозтар чазын тарыыр культураларны тарып, күзүн аңдарган аңгыстарны илиртен болгаш күзүн тараан черлерни чемишчидип турар. Колхозтар парниктерге тапкы тарылгазынче кирипкеннер. Мегринский районнуң садтарында абрикостар чечектелип турар.

* * *

КУРБАН-ТЮБЕ (Таджик ССР). Анда эвес ийи изиг айларның соонда Таджикистанның Вахш шынаазында чаъс чаап турар. Одарлар ногаарарга берген, кат-чимистиг соңгу талакы даг эдектериниге районнарда хову ажылдары калбарган. Лагана-Кинкск, Куйбышевск, Айнинск машина-трактор станциялары күзүн чашкан черлерни илиртен кирипкеннер. Даглыг черлерде кур черлерни аңдарып турар. 40 экскаваторлар Кумсантырск болгаш Яккодинск каналдарынга чаа коллекторларны салыр черлерни аштарыглап турарлар. МТС-тиң дузаламчызының ачызында шынааның колхозтарының хөй нуруузу ажыл-агыйның иштики суугарылга четкизиниң ашталгазын доосканн болгаш хөвең тарыыр черлерни аңдарган. (СЭТА).

Дөрт ийис уруг

КУЙБЫШЕВ. Новокуйбышевск хоорайда № 18 тудуг-монтаж трестизиниң электромонтерлар бригадири Иван Фёдорович Прибытковтуң өг-бүлезинге улуг болуушкун болган. Ооң кадайы Мария Антоновна Прибыткова дөрт уругну божаан—үжү оол болгаш бирээзи кыс болган.

Не болгаш бичии уруглар областың не болгаш бичии уруглар камгалалының институдунда турарлар, оларны ында эмчиниң ажаалгазы-биле хайгаарап турар. Февраль 24-те ол уруглар 13 хонган. Олар эки мандып турарлар. Иезиниң кадыы база-ла эки.

Ооң мурнунда үш оолдарлыг турган прибытковтарның өг-бүлезинге материалдыг дузаламчыны көргүскен. Оларга делгем чаа бажыңны үндүрүп берген.

(СЭТА).

Мурнуу чүкте хову ажылдары

БРЯНСК. Областың чүс-чүс ажылчыннары болгаш колхозчулары бир чыл мурнунда кур черлерже чорутканнар. Оларның иштинден 150 кижи чөөн талакы районнарның колхозтарында, совхозтарында болгаш МТС-теринде боттарының өг-бүлелери-биле кады киргген. Олар шупту ажыл-агыйын тургузуп алган болгаш ам боттарының чаңгыс чер чурттуларынче чагаалар бижип, оларның аңаа үргүлчү чурттаары-биле чедип келирин чалап турарлар. Комарич районнуң Параж Коммунаазы аттыг көдээ ажыл-агый артелиниң колхозчуларынга А. Иваненковтуң чоокта чаа бижээни болза:

«Эргим өөнүктер! Мен кадайым-биле кады Алтай крайның Бурлинский районнуң Киров аттыг колхозунда ажыллап турмен. Белик дүжүттерни ажаап ап турар хөй чер бисте бар. Эрткен чылын аңдарган 500 гектар кур черниң гектар бүрүзүнден 25 центнер кызылтас алдынган. Бистиң күш-ажылывысты бедин-биле төлээн. Мен долу эвес сезон дургузунда чүс пуд хире кызылтасты болгаш үш муң ажыг рубль ажылдап алдым.

Эки чурттап тур бис. Колхозта ажылчын холдар чедишпейн турар. Бисче чедип келинер, эргим чаңгыс чер чурттуларым! Силер моон өөрүшкүлүг болгаш аас-кежиктиг амыдыралга бүгү-ле үүлдерни тып алыр силер».

Ол кыйгырыг изиг үүлдүгзүнүүшкүнү ап турар. Облкүүскомнуң чаа черлерже улус көжүрүп чорудар кылдызинге кур болгаш курукка черлерни шиигээдип ап турар районнарже өг-бүлези-биле кады чоруурун чөпшээрээрин дилеп турар колхозчулардан болгаш ажылчыннардан билдириишкиннер кээп турар.

Чоокку хүннерде Брянский, Выгоничский, Унечский болгаш өске-даа районнардан Челябинск областың чаа совхозтарынче болгаш Кемерова областың колхозтарынче шуут чурттап чорууру-биле ажылчыннарның болгаш колхозчуларның чүс ажыг өг-бүлелери чоруурлар.

(СЭТА).

СЭКП ТК-ныҢ январь ПленумунуҢ шиитпирлерин амыдыралга боттандырар

(РайоннарныҢ партия активтериниҢ хуралдарындан)

Чоокта чаа районнарныҢ болгаш Кызыл хоорайныҢ партия активтериниҢ хуралдары болуп эрткилээн. Ол хуралдар СЭКП ТК-ныҢ январь ПленумунуҢ түүнелдериниҢ болгаш районнарныҢ партия организацияларынын сорулгаларынын дугайында партия хооркомунуҢ секретары эш А. АнкудиновтуҢ илеткелин хурал чугаалашкан.

Плетвелчи болза, областыҢ көдээ ажыл-агыйынын хөгжүлдезинде байдалды чугаалавышаан, ол талазы-биле четпестерни болгаш ону узуткаарынын хемчеглерин айыткан.

ОбластыҢ көдээ ажыл-агыйынын хөгжүлдезинге удуртулганы хандырар база боттарынын аңаа киржикчи ролюн көргүзер ужурлуг организациялар, өредилге черлери хоорайда бар. ОларныҢ кайызында-даа партия эге организациялары бар.

Ынчалза-даа көдээ ажыл-агыйынын область эргелелиниҢ, совхозтар трестизиниҢ болгаш өске-даа чамдык албан черлериниҢ ажылында улуг четпестер бар. ОбластыҢ көдээ ажыл-агый эргелелиниҢ партия организациязы аппараттың ажылдакчыларынын ажылга харысалгазын бедитпейн, бюрократизм-биле ыңгыы демиселдейн турар. Эргелел аппаратынын чамдык удуртур ажылдакчылары болдуунда-ла янзы-бүрү дужаалдар, айтымшыннар, телеграммалар бижиирлерге ыызыгаарлатынгаш, а боттары совхозтарга, МТС-терге, колхозтарга эвээш барып, көдээ ажыл-агыйынын хөгжүлдезиниҢ перспективтиг айыылдарын шиитпирлер талазы-биле оларга четпес дузалажып турарлар. Ылаңгыя колхозчу эртемнен эш МальцевтиҢ ажылынын дуржулгазын шингээдир, кукуруза тарылгазын көвүдедир болгаш өске-даа хемчеглер талазы-биле практиктиг ажылдар эвээш чорутунуп турар.

Ол ышкаш сельхозсадбатын область конторазынын, союззаготтранстын болгаш өске-даа чамдык албан черлериниҢ партия эге организациялары аппарат-биле ажылды кошкак тургусканнар.

Көдээ ажыл-агый техникуму, механизация болгаш колхозтар кадрлары белеткээриниҢ школалары дээш ышкаш тускай өредилге черлери областыҢ көдээ ажыл-агыйын моон соңгаар хөгжүдериниҢ сорулгаларын чедиишкиниг боттандырарынга улуг роль дут. Олар тускай эртемнилерни белеткээр талазы-биле чамдык ажылдарны кылган. Ынчалза-даа оларныҢ ажылы өзүп турар негелдени хандырбайн турарын хоорайныҢ партия активиниҢ хуралы демдеглээн. Ол өредилге черлеринде өредилге-кижизидилгелиг ажылдар дыка куду деннелде, кичээлдер чорударынга таарымчалыг материалдыг базалар четче хандыртынмаан. Ында партия организациялары өреникчилерниҢ политиктиг кижизидилгезинче чогуур кичээнгейни салбайн турарлар.

СЭКП хоркому көдээ ажыл-агыйныҢ хоорайда тускай өредилге черлериниҢ партия организациязынын ажылында илерээн четпестерни узуткаарынче угланган шиитпирин партия активиниҢ хуралы хүлээн алган.

* * *

СЭКП ТК-ныҢ январь ПленумунуҢ шиитпирлерин амыдыралга чедиишкиниг боттандырарынын практиктиг сорулгаларын Чөөн-Хемчик районнуҢ партия активиниҢ хуралы база-ла чугаалашкан. Эрткен 1954 чылда районнуҢ көдээ ажыл-агыйы өскө чедиишкиннерге болганын хурал демдеглээн.

Ынчалза-даа чер болгаш мал ажылынын хөгжүлдезиниҢ байдалын колхозтар аайы-биле көөрге дыка ылгалдыг болуп турар. Ылаңгыя «Большевик» колхоз малдың баш санын чүзүн аайы-биле өстүрериниҢ, оон продуктулуун бедидериниҢ планнарын эрткен чылын чедиишкиниг күүсеткен. Инек бүрүзүнден 700 литр сүттү саап алыр тургаш, 796 литрни алган. Хой бүрүзүнден 1,910 килограмм дүктү кыргып алган.

Ынчаарга оон-биле кожа турар «Октябрь 30 чылы», «Кызыл тараачын» колхозтар «Большевик» колхозтан ыракта-ла багай түүнелди көргүскеннер. «Октябрь 30 чылы» колхоз инек бүрүзүнден 296 литр сүт саап алган. «Кызыл тараачын» колхоз оон-даа дора көргүзүүлүг болган.

Оон чылдагааны чүдел дээрзин районнуҢ партия активиниҢ хуралы илереткен. Бир колхозта ажыл эки организастатынган турда, а өскезинде багай организастатынын турар. «Большевик» колхоз малга чем сүүрну эки белеткээн, мал кыштагладыышкынын үлегерлиг чорудун турар. Ол колхозтуҢ малын чайын чүм оттуг, серпин оларларга чогуур үезинде семирип турда, а «Кызыл тараачын» колхозтуҢ малы от чок, изиг черлерге турбушаан турган. Мал чемнерин кышкы үеге четчир кылдыр белеткевейн келген. Ынчангаш оон малдары арган болуп, чаныс продуктуну берип келген. Оон ынай ол колхозтуҢ малы делгем болгаш чылыг кажаалар-биле хандыртынмаан.

Чамдык колхозтарныҢ мал ажылынын фермалары дуржулгалыг кадрлар-биле хандыртынмаан турар. «Большевик» колхозтуҢ дуржулгалыг хойжулары эштер Сангыспаа, Бошкажык олар боттарынга быжыглаан хойларны чидириг чокка өстүрүп, хой бүрүзүнден 2—3 килограмм чедир дүктү кыргып алган. Ында инек савичызы эш Доңгак Дончатпаа бодунга быжыглаан 10 саар инектериниҢ бирээзинден-не 1700 литр сүттү саап алган. Мурнакчы малчыннарныҢ ажылынын ындыг бедик көргүзүглерин малчын бүрүзү, колхоз бүрүзү чедип ап болур аргалар бар. Дуржулгалыг малчыннарныҢ ажылынын ол аргаларынын чажыды өске малчыннарга илереттинмейн турар.

КолхозтарныҢ мал ажылынга Чадаана МТС-тиҢ дузаламчызы ам-даа дыка кошкак. Зоотехниктер, мал эмчилери малчыннар-биле харылаанны кошкак тургусканнар. Фермаларда ажыл механизастатынмайн турар.

Партия райкомунуҢ болгаш райкүүскомунуҢ көдээ ажыл-агыйга удуртулгазы — ам-даа эренгей болбушаан турарын актив хуралы демдеглээн. — СЭКП райкомунуҢ МТС зоназынын талазы-биле секретары эш Доваадор колхозчу массалардан болгаш колхоз бүдүрүлгезинден хоорук ажылдап, көдээге партийжи-политиктиг ажылды эжижидериниҢ боттуг хемчеглерин албайн турар. Механизаторлар ортузунда кижизидилгелиг ажыл эжижээн. МТС-тиҢ партия организациязынын секретары эш Ширинди бодунуҢ ажылынче ам-даа кирбээн — деп, «Искра» колхозтуҢ даргазы эш Доктугу шүүмчүлээн.

— Мал ажылынын продуктулуун бедидериниҢ бүгү-ле аргалары бисте бар. ЧадананыҢ көдээ ажыл-агый дуржулга станциязы 1949 чылда Өвүр райондан 100 баш бо чер уксаалыг хойларны эккелген. ОларныҢ азыралын болгаш ажаалгазын чыл бүрүде эжижитпишаан, хой продуктуну алган бис: хой бүрүзүнден 1951 чылда 2, 1952 чылда 2,5, 1953 чылда 3,5, 1954 чылда 4 килограмм дүктү алдывыс. Бо чер уксаалыг инектерден саап ап турар сүт база-ла хой болуп турар — деп, дуржулга станциязынын директору эш Кызыл-оол чугаалаан.

Ынчангаш мурнакчы дуржулганы нептеретпишаан, районнуҢ бүгү колхозтарынга мал ажылынын продуктулуун, чер ажылынын бедик дүжүттүүн чедип алырынче угланган шиитпирни районнуҢ партия активиниҢ хуралы хүлээн алган.

ССРЭ-ниҢ Даштыкы Херектер Министерствозунда

Париж дугуржулгаларынга ат сөлүп алганы-биле холбаштыр АнглияныҢ Чазаанын хөделиишкиннери дайын соонда кады ажылдажылга болгаш бот-бодунга дузалажыр дугайында 1942 чылдың англи-совет керээзинге канчап-даа таарышпас деп чүвени айыткан нотаны АнглияныҢ Чазаанга Совет Чазак 1954 чылдың декабрь 20-де чорудуп бергенин парлаалгага мурнунда-ла дыннаткан болгай.

Англи Чазак бо чылдың январь 26-дагы болдунуҢ харыы нотазынга Совет Чазактын үстүнде сагындыртынган нотазы-биле чөпшээрешпейн турарын илередип, бодунуҢ хөделиишкиннерин шынзыктырарын ораладжып база ол бодунуҢ шилин алган оруу-биле үргүлчүлеп чоруур бодалдыын медеглеп турар.

Оон-биле холбаштыр ССРЭ-ниҢ Даштыкы Херектер Министерствозу АнглияныҢ Москвада элчин черинче Совет Чазактың дараазындагы уткалыг харыы нотазын февраль 28-те чорудуп берген:

«АнглияныҢ Чазаанын 1955 чылдың январь 26-дагы нотазы-биле холбаштыр Совет Чазак дараазындагы чүүлү медеглээри эргежок чугула деп санап тур.

Совет Чазак 1954 чылдың декабрь 20-деги бодунуҢ нотазынга АнглияныҢ Чазаанын кичээнгейин оон Барын Германияны дагын чепсеглээрин болгаш Совет Эвилелинге удур угланган шериг бөлүглежишкиннеринге ону хандыып киирерин көрүп турар париж дугуржулгалары дээрзин чарганындан илергейлетинген хөделиишкиннери дайын соонда кады ажылдажылга болгаш бот-боттарынга дузалажыр дугайында 1942 чылдың май 26-дагы англи-совет керээ ёзугаар АнглияныҢ бодунга алган хүлээлгелеринге үндезинни-биле удурланышкак болуп турар дээрзинче угландырган. Париж дугуржулгаларын бадылаарынын актызы Англия айытынган англи-совет керээни күш чок болдуруп турар дээрзин айтыр апаар деп чүвени база ол нотада айыткан турган.

Париж дугуржулгаларынга АнглияныҢ киржилгези англи-совет керээ ёзугаар АнглияныҢ хүлээлгелеринге чөрүшпейн турар болгаш чамдык тайбынга ынакшылыг күрүнелерге илергей-ле удур угланган катап чепсеглетинген Барын ГерманияныҢ киржилгези-биле күрүнелериниҢ Барын Европада тургузуп турар эвилели тайбынны болгаш Европанын айыыл чок чоруун быжыглаарынын херээнге бараан болуп турар чүве деп АнглияныҢ Чазаа бодунуҢ харыы нотазында медеглеп турар. Оон-биле кады АнглияныҢ Чазаа ГерманияныҢ чарлыышкыны дээш база Совет чазак-биле кады ажылдажылгага мынчага чедир болунар аргалыг үндезинниҢ тывылбаны дээш харысалганы ол хүлээвес дээр аянныг бадыткап турар.

АнглияныҢ Чазаанын ындыг бадыткаашкыннары-биле Совет Чазак чөпшээрежин шыдавас.

Англи-совет керээ Созет Эвилели биле Англия анти-гитлержи эвилелдин өске-даа чуттары-биле кады нинти дайынга — гитлерлиг Германияга удур аар-берге демиселди чорудуп турганынын байдалдарынын АнглияныҢ Чазаанын өскерилге чокка хүлээп албайн келгенинден көстүп турар. АнглияныҢ Чазаа ол саналдарны чугаалажып көөрүнден белин быдап турар.

Херек кырында чүс дээрге, «чаңгыс ай бодап турар» күрүнелер дээрлериниҢ эвилели деп чылдак-биле, ол шериг бөлүглежишкиннериниҢ дагын чепсеглетишин турар. Барын ГерманияныҢ киржилгези-биле Европага шериг бөлүглежишкиннерин тургузарынын ындыг политиказы тайбынны үрээриниҢ кыжанышкынын күштелдирип турар болгаш Ону амгы үеде кайы-даа хире чаап чажырза ол чорук Европаны чаа дайынче аппар чыдар.

Мынчангаш АнглияныҢ Чазаа болза, Париж дугуржулгаларынын кол организакчыларынын болгаш киржикчилериниҢ бирээзи болбушаан, мырынай чоокта чаа делегей дайынын өскүдүп үндүрген герман милитаризмни катап тургузарынын айыылдыг политиказын чорудуп, база дагын «ГерманияныҢ Чазаанга оналажыр апаар деп чүве база мөөртан болуп турар.

Москва, 1955 чылдың февраль 28».

ЧАСКЫ ТАРЫЛГАГА ХЫПАМЧАЛЫГ БЕЛЕТКЕНИР

Тес-Хем районнуҢ Молотов аттыг колхозунуҢ баштаар чери (даргазы эш Янчып), колхозта партия эге организациязы (секретары эш Карыма) часкы тарылганын белеткелин багай чорудуп турар.

Колхозта 14 тонна арбай, 6 тонна сула, 450 килограмм чиңгетараа, 4,5 тонна картофель үрезини бар, а кол культура болур кызылтас үрезини чок, бар үрезиннериниҢ арытлаашкыны чорбайн турар. Көдээ ажыл-агыйынын чепсек-херекселдери — 9 андазынын, 30 илиирниҢ, 20 хомуттуҢ септелгези кылдынмаан, колхозтуҢ дарганнары эштер Үрүле, Аракчаа аап-саап чүүлдер кылырынга өйлежип турар.

Тарылга шөлүнге өлек, хүл төгерин амыгаа чедир организаставаан, хову бригадазынын бригадирин томуйлаваан.

А. ДОРЖУКАЙ.

И. В. СТАЛИН—В. И. ЛЕНИННИҢ ХЕРЭЭНИҢ УЛУГ ҮРГҮЛЧҮЛЕКЧИЗИ

И. В. Сталин улуг ЛенинниҢ, орустуҢ ажылчын аңгызынын малдырлыг революсчу демиселинин саңдар хавыязы-биле шылгарангай революсчу-удуртукчу болуп каңналган. Сталин Ленинни орустуҢ ажылчын шимчээшкининиҢ оруу-биле партияны дидимм-биле чорудуп орар чаа хевириниҢ удуртукчузу, даг эзири деп көрүп чораан.

Шылгарангай революсчу болуп каңналганынын оруун И. В. Сталинынын бодунуҢ айытканы-биле алырга, ол өреникчиниҢ оруун эткен (Тифлиске), мастерниҢ дузалакчызы чораан (Бакуга), ону дамчып эткеш, бистиҢ революциявыстың мастерлериниҢ бирээзинин адынга четкен (Ленинградка). «Аңаа орус ажылчыннарынын аразында, бүгү чуттарныҢ пролетариадынын улуг башкызы эш Ленин биле шуут чоок кады турып алган, пролетариат биле буржуазияныҢ улуг сегиржилалышкыннарынын шуурганынга, империалистиг дайынныҢ үезинде тургаш, ажылчын аңгыныҢ улуг партиязынын удуртукчуларынын бирээзи болур деп үүл дээрзин эң-не баштай билип өөренген мен. Аңаа дарлаткан улустарнын хостакчылары, база бүгү чуттарныҢ болгаш улустарныҢ пролетаржы демиселиниҢ аразынга бодумнуҢ үшкү дайынчы революсчу сагылымны алган мен. Орта, Россияга, ЛенинниҢ удуртулгазы-биле, революциядан үнүп тывылган мастерлериниҢ бирээзи болу берген мен.

Мээң орус башкыларымга ханы өөрүп четиргенимни илергейлээрин, мээң улуг башкымныҢ — ЛенинниҢ турасказалынын мурнунга бажымны мөгейтирин чөпшээреп көрүнер».

И. В. Сталин чаа хевириниҢ партиязын каннап быжыктырарынын, ОктябрьныҢ социалистиг Улуг революциязын белеткээриниҢ болгаш чорударынын үезинде В. И. ЛенинниҢ шынчы, идепкейлиг дузалакчызы болган соратниги болган. Коммунистиг партияныҢ хөй санныг дайзыннары-биле демиселге Сталин партиянын организастыг болгаш идеологтуг айтырыгларынын, база оон тактиказынын, стратегиязынын болгаш теориязынын талазы-биле, партияныҢ национал политиказынын талазы-биле ажыл-чорудулгазынын быжыг, турштуг боттандырыкчызы болган.

Орус пролетариаттың революсчу ажылчын шимчээшкининиҢ баштап шыдаар болгаш ону тиилелгеге чедирип болур чаа хевириниҢ партиязын тургузары дээш ЛенинниҢ чорудуп турганы кайгамчык ажылы улуг чедиишкиниг болган. 1905 чылдың революциязы аштырганынын сөөлүнде болгаш калчаалыг реакциянын чылдарында Лейнге баштаткан большевиктериниҢ партиязы бодунуҢ авангардчы ролюн чүгле артырып ап шыдаан эвес, харын орус пролетариаттың революсчу шимчээшкининиҢ баштынчызы болу берген. Партия ажылчыннафнын болгаш тараачыннарныҢ революсчу демиселин мерген угаанныг башкарып чоруткаанынын түүнелинде, 1917 чылдың Октябрьда, бүгү делегейге ужур-дузалыг тиилелгени — ОктябрьныҢ социалистиг Улуг революциязынын тиилелгезин чедип алган. ОктябрьныҢ социалистиг Улуг революциязы — баштай чаңгыс, тускайлап алган чуртка социалистиг революцияның тиилеп болурунуҢ дугайында гениалдыг ленинчи теориянын тиилелгези болган.

БистиҢ партиявыс болгаш совет улус �ленинниҢ эң чоок дузалакчыларынын бирээзи СталинныҢ совет эрге-чагырганын баштайгы чылдарында аныык совет күрүнени быжыглаары дээш, национал республикаларны тургузары дээш, оларны чаңгыс акы-дүмма өг-бүлеге—Совет Социалистиг РеспубликаларныҢ Эвилели кылдыр каттыштырары дээш бодунуҢ хайнынышкынныг ажыл-чорудулгазы-биле киирген улуг ачы-хавыязын бедик-биле үнелен турар. Кызыл АрмияныҢ хамаатыг дайынынын чылдарында хөй-хөй тиилелгелери СталинныҢ ады-биле холбашкан.

1924 чылдың январьда бистиҢ партилвыска болгаш улузувуска аар кажыдал таварышкан. Коммунистиг партияныҢ болгаш Совет күрүнениҢ үндезилекчизи В. И. Ленин мөчээн. МарксизмниҢ, партияныҢ болгаш совет улусуна дайзыннары—троцкистер болгаш барын үзелдиг оппортунистер партияныҢ кол шугумунга удур демиселин күштелдиргеннер. Ол үеде Сталин �ленинниҢ чоок өөреникчилери болгаш соратниктер-биле кады капиталистиг хүрээлээшкин турып турда-ла, чаңгыс чуртка социализм тиилеп болурунуҢ дугайында ЛенинниҢ өөредиин камгалап алыры дээш демиселди баштаан.

Коммунистиг партияныҢ идейлиг эртине байлаанга улуг салыышкын—СталинныҢ «ЛенинизмниҢ үндезиннериниҢ дугайында» деп ажылы болур. Сталин ол ажылынга ленинизмниҢ үндезиннерин, марксичи теориянын чогаадыкчы хөрактерин, марксизмниҢ эртинезинге ЛенинниҢ киирген чаа чүүлдерин эң тодаргайы-биле бижип киирген. «ЛенинизмниҢ үндезиннериниҢ дугайында» деп ном партияныҢ троцкизм-биле демиселинге, бистиҢ кадрларывыстың идейлиг кижизидилгезинге, ленинчи принциптерге үндезилеп партияны сырый каттыштырарынга улуг ужур-дузалыг болган.

И. В. СталинныҢ оон дараазында теоретиктиг ажыл-чорудулгазы марксизм-ленинизмни камгалаарынын идеялары-биле сиинниккен, партияныҢ Төп КомитединиҢ кайгамчык улуг практиктиг ажыл-чорудулгазы-биле холбашкан.

Капиталистиг хүрээлээшкин турып турда-ла бистиҢ чуртувуска социализмниҢ тиилеп болур аргазы бар деп тодаргай болгаш билдингир теория-биле Ленин Коммунистиг партияны чепсеглээн. �ленинниҢ эртем талазы-биле үндезилээни социалистиг тургузуушкуннуҢ программазы болза, чуртту долу болгаш бүгү тала-биле индустриализастаарын, аар үлетпүрүүн күүчүлүг хөгжүлдезин, бүгү улус ажыл-агыйын электрижидерин кол барымдаалап турар.

Ленин улуг машина үлетпүрүн социализмниҢ кара-чаңгыс материалдыг үндезини деп адаан болгаш ону өөдээ ажыл-агыйны социалистиг ёзу-биле чаартырынын дүлүүрү деп көрген. Аар үлетпүр—чуттуҢ бүдүрүкчүлүүн өстүрериниҢ, ажылчыннарныҢ материалдыг чагаажылгазын болгаш культурлуг деннелин бедидериниҢ быжыг сууру болур. В. И. ЛенинниҢ өөредиин ёзугаар алырга, капиталистиг чуттардан Совет күрүнениҢ техника-экономиктиг хамаарышпас чоруун чүгле чуттун социалистиг индустриализациязы хандырып шыдаар.

И. В. СталинныҢ төөгүлүг ачы-хавыязы болза, бистиҢ чуртувустун экономиктиг чаартылгаларынын талазы-биле ЛенинниҢ программыг айтыышкыннарын чогаадыкчы ёзу-биле улам ынай хөгжүткени болгаш тодаратканы, коммунизм тургузуушкунуун теоретиктиг эң чугула айтырыгларын ажылдан кылганы болур. Коммунистиг партия социализм тургузуушкунуун ленинчи теориязын болдунуҢ ажыл-чорудулгазынга удуртулга болдургаш, чуртту индустриализастаарынче, аар үлетпүрү хөгжүдериниҢ быжыг угланышкынын алгаш, кайгамчыктыг чедиишкиннерни чедип алган.

И. В. Сталин совет эрге-чагырганын боттуг болгаш идегелдиг сууру амгы үениҢ аар үлетпүрүнде деп көрген. Ынчангаш, ол аар үлетпүрү хөгжүдериниҢ кол звенозу, үүрээ машина тудуушкуну болур деп адаан. Ол, оон-биле чергелештир, кара болгаш өөнүг металлургияны, химия үлетпүрүн хөгжүдеринче, электричество энергиязын ажылдан үнүрерин, хөмүр болгаш нефть тывыжын улгаттырарынче онза кичээнгейни база салып чорааан. Шынап-ла үлетпүрүн ол адырларынын хөгжүлдези чуттуҢ бүгү улус ажыл-агыйынын техниктиг эде тургузуушкунуна шиитпирлиг рольду ойнаан деп чүвени практика бадыткап көргүскен.

И. В. Сталининын ажылдарында чуртту индустриализастаарынын онза, совет аргазы үндезилетинген. ЧуттуҢ социалистиг индустриализациязынын онза үүлү болза,— баштай чиик үлетпүрү эвес, а аар үлетпүрү хөгжүдериниҢ болур. Ол метод ССРЭ-ниҢ экономиктиг хөгжүлдезинин объективтиг хоойлулары-биле бүрүн дугжун турар.

Индустриализацияның социалистиг методу аар үлетпүрү хөгжүдериниҢ белик темпилерин барымдаалап турар. «Бис мурнакчы чуттардан 50—100 чыл хожудан калган бис. Ол хемчээлди бис он чыл иштинде эртер ужурлуг бис. Бир болза ону кылыр ужурлуг бис, бир болза бисти чуура аспактаптар»—деп эш Сталин чугаалаан. Ынчаарда, ол үлетпүр хөгжүлдезинин темпизин оожумнадып болбас, чүге дээрге, бистиҢ чуртувус хожудан каар апаар, хожудан калганнарны соп кааптар апаар деп айтын турган.

Аар үлетпүрүн хөгжүлдезинге үндезилээш, өөдээ ажыл-агыйны социалистиг эгелерге чаартып шыдаар бис деп �ленинниҢ айтыышкынын бистиҢ партия хажык чокка күүседип келген. Сталин, ленинчи кооперативтиг планга даянгаш, колхоз тургузуунуҢ айтырыгларын ажылдан кылырынга улуг салыышкынны киирген. Мында чугула чүүл болза, кулактарны кызыгаарлаарынын политиказындан калбак коллективизацияга даянып алгаш, кулактарны аңгы кылдыр узуткаарынын политиказынче шилчилге, колхоз тургузуунда кол звенону өөдээ ажыл-агый артели кылдыр үндезилээни, колхозчуларныҢ хууда эрге-ажыктарын нинтиниҢ эрге-ажыктары-биле шын дүүштүрерин көргени, колхоз тургузуунуҢ материал-техникиҢ сууру—машина трактор станцияларынын дугайында айтырыгны ажылдан кылганы болур.

БистиҢ Төрээн чуртувусту күчүлүг индустриалдыг колхозчу социалистиг күрүне болдурганы Ада-чуттуҢ Улуг дайынынга совет улустуҢ тиилелгезин хандырарынга шиитпирлиг ужур-дузалыг болган. Дайын мурнундагы беш чылдарынын үезинде тургустунган күчүлүг материалдыг үүлдерни дайынны чылча шаварынга совет социалистиг күрүне биллиг ажыглаан. Ада-чуттуҢ Улуг дайынынга совет улустуҢ тиилелгезинге шылгарангай ачы-хавыяа Коммунистиг партияга, дайын үезинде Камгалалдың Күрүне Комитедин болгаш Совет Чепсектиг Күштерин баштап турган И. В. Сталинга хамааржыр.

БистиҢ чуртувуска социализм тиилелгезинин ленинчи теориязынын бадыткалы болгаш коммунистиг тургузуушкунда өскедаа чедиишкиннер болза, социалистиг тургузуг капиталистиг тургузуудан ыракта артык күштүг деп чүвени херек кырында көргүзүп турар. БодунуҢ чуртунуҢ ээзи болган улус Коммунистиг партияныҢ удуртулгазы-биле капиталистиг нинтилелге каанчап-даа шыдатынмас хире белик темпилерлиг болгаш улуг хемчээлдиг ажылагыйжы болгаш организакчы ажылды калбартып шыдаар деп чүвени амыдырал көргүскен. Улус демократиязынын чуттарынын ажылчы чоннары ССРЭ-ниҢ байлактыг дуржулгазын социализм тургузуушкунуунуҢ талазы-биле тургузукчу ажылга ажыглап турарлар.

Амгы үеде, кажан социализмниҢ тургузуушкунун доозарынын болгаш коммунизмче чоорту шилчилгениҢ сорулгалары шиитпирлеп турар үеде, партия совет улусту кол кичээнгейни аар үлетпүрүнүҢ улам ынайгы өзүлдезинин планнарын күүседиринче угландырарын кыйгырган. Социалистиг экономиканыҢ үндезиннериниҢ үндезини, бүгү улус ажыл-агыйынын улам ынайгы хөгжүлдезинин быжыг сууру аар үлетпүрде деп чүвени партия көрүп турар.

Совет хөрөөженнериң антифашистиг комитединиң медеглели

Совет хөрөөженнериң антифашистиг комитеди миллион-миллион совет хөрөөженнериң өмүнезиңден Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң калбак бөрөзүнүң хүлөөн алганы шиитпирлер-биле болдунуң эп-сеткил каттыжышкының илередип база атомнуг дайынга белеткелге удур делегейниң улустарынга өөң Кыйгырыын изин-биле деткип тур.

Ол Кыйгырыгның сөс бүрүзү быжыг тайбынны болгаш улустар арызынга найыралдыг харылзааларны тургузары дөөш, идепкейлиг демисежип турар бүгү совет хөрөөженнериң чүректеринде дириг харыыны ап турар.

Совет хөрөөженнериң болгаш өскедаа чурттарның хөрөөженнериниң медерелинде эрткен дайынның чедиргени үргедөөшкиннериң болгаш качыгдалдарның дугайында сактыышкынар ак-даа уттундурбаан. Ынчалза-даа чамдык күрүнелериң чазактары мооң мурнунда дайынга бодаарга хемчөөл чок улуг үргедөөшкиннери болгаш кажы төрелгетениң өлүп кыралыр чоруунга чедирип болур чаа дайынны өскүдеринге белеткеп турөрлар, чүге дөөрге, сонгу атлантика өөлелиниң чөвүлелиниң шиитпирин ёзугаар ол агрессечи блоктуң чепсектиг күштериниң коңандылалынга келир үениң дайынынга атомнуг болгаш водородтуг бомбаларны база массалыг узугказашкының өске-даа чепсектерин хереглөөриниң планын ажылдап кылырын дааскан.

Лондон болгаш париж дугуржулгаларының хей-аът киирикчилери немец вермахтыны катап тургузарынче күзенишкинин салып, ооң холунга атомнуг чепсектиг дамчыдын бөөр деп турар.

Бүгү-ле тайбынга ынакшылыг улустар-биле кады совет хөрөөженнер атомнуг дайынның белеткелинге удурланын турар болгаш атомнуг дайынны өскүлер дөөр чазактар бүгү улустарга бурыу шаптырган турар деп медеглеп турарлар.

Бистер, совет хөрөөженнер, атомнуг дайын чайлаш чок болур чүве эвес дөөрвинге болгаш чаагай сеткилдиг бүгү кижилериниң каттышкан күзенишкининиң белеткеп турар кемниг хөректеринин планын болдурбайн базар дөөрвинге, быжыы-биле бүзүреп турар бис. Делегейниң бүгү чурттарынга изиг харыыны алган Стокгольм кыйгырыы Азияга атомнуг бомбаны хереглөөринге шаптык болган. Тайбың талалакчыларының ол чугула шиилелгези бүгү чурттарның хөрөөженнериниң улуг салыышкынны киирип турары тайбыңның бүгү делегей шимчөөшкининиң күчү-шыдалын көргүзкен. Кижи төрелгетениң чартык кезии болуп турар хөрөөженнер кижи төрелгетен атомнуг дайынның айыылынга таварышкан турарын күзевейн турарлкр. Кижи төрелгетениң угаан-бодалының канчаар-даа аажок улуг чаалап алыышкыны—атомнуг энергия—кижилерни чок кылырынга эвес, а харын кижилериниң чаагай байдалынга дешилгениң күчүдүг күжү кылдыр ажыглатынган турарын олар күзеп турарлар.

Бодунуң улузунуң чаагай чоруу дөөш тайбың тургузукчу күш-ажылда идепкейлиг киржип турар совет хөрөөженнер чепсегленишкиннерни кызырары дөөш, атомнуг болгаш водородтуг чепсектерни шуут хоруглары дөөш чайгылыш чокка демисежип турар болгаш атомнуг энергия тайбың сорулгаларга ажыглатынган турарын чедип ап турар. Совет чазактың тайбынга ынакшылыг даштыкы политиказын чаңгыс эп-сеткилдиг деткип турарлар.

Бүгү совет кижилер ышкаш совет хөрөөженнериң күзел-соруу бүгү-шиитпирниң тайбыңын быжыглаарынга болгаш улустар арызынга найыралдыг харылзаларны хөгжүдүрүнге орукту айтыш турар ССРЭ-нин Дөөли Советиниң 1955 чылдың февраль 9-тагы Декларациязынга илерединген.

Совет хөрөөженнериң антифашистиг комитеди Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Бюрозунуң атомнуг дайынга белеткелге удур Кыйгырыын бүгү совет хөрөөженнериң идепкейлиг деткиирин кыйгырып тур.

Совет хөрөөженнериң антифашистиг комитеди бүгү делегейниң хөрөөженнерин олардың политиктиг болгаш шажынчы үзел-бодалдары ылгал чокка бүгү-ле тайбың талалакчылары-биле кады каттыжырын, бүгү-ле тайбынга ынакшылыг улустар-биле кады бүгү чурттарга атомнуг чепсектиң артыкшылдарын чок кылырын болгаш ону бүдүрүн доп-дораан соксадырын негөөринче база кыйгырып тур.

Атомнуг дайынның өгелекчилериниң кем-керектиг планнарын каттышкан күш-биле болдурбаалынар, улустар арызынга тайбынны хандыраалынар!

Совет хөрөөженнериң антифашистиг комитединиң президиуму.

Эки ажылдыг политбөлгүм

Сүт-Хөл районнуң Киров аттыг колхозта партия төөгүзүн өөренирниң ийги чылдың политбөлгүмү эки ажылдап турар. Бөлгүмнүң пропагандизи эш М. Серен кичээлдерге эки белеткелдиг кээп, өөренип турар материалдарын амгы үениң байдалынга холбаштырып турар. Бо өөредилге чылында бөлгүмнүң кичээли үзүктел чок эрттип келген. Бөлгүмнүң дыннакчыларындан эштер Диңмей, Даспаяк, Семис-оол олар кичээлдерге эки белеткеп, ханы болгаш быжыг билиг дөөш кызымак өөренип турарлар.

Колхозта партияның эге организациязы (секретары эш Канчыыр-оол) бөлгүмнүн ажылын экижидеринче кичээнгейни салып, кичээлдерни үзүктел чок эрттиреринге таарымчалыг байдалы тургузып турар.

Д. СҮРЮН-ООЛ.

Мурнакчы малчыннар

Чоокта чаа өвүр районнуң «Коммунизмче орук» көдөө ажыл-агый артели эрткен чылын малдың баш санын өстүрериниң күрүне планын ажыр күүсеткен.

Малдың баш санын өстүрериңе кызымакчай ажылдаан мурнакчы малчыннар-биле кызылтуң өтөттүг хуралынга шаңнаан.

Хөйжу эш Санчыны эрткен чылын төрөөн 156 хоюндан 168 хураганны менди доруктурганы дөөш 6 хураган-биле, Хүргүл-оолду 208 өшкүден 247 анайны чидириг чокка алганы дөөш 18 анай-биле, Балданны 17 баш хураган-биле, Тас-оол, Бүрбүжеп, Даадыр оларны 1—1 болдурган-биле шаңнаан.

Х. ДОРЖУ.

* * *

Улуг-Хем районнуң Маленков аттыг колхозунуң малы оолдап эгелөөн, Кадарчы эш Кактыг-оол 25 төрөөн хоюндан 25 хураганны, Д. Даддыгбай 30 хойдан 30 хураганны менди доруктурып турарлар.

Т. СУВАҢЧАП.

Чаа мергежилди чедип алган

Өвүр районнуң «Совет Тыванын 5 чылы» колхозта эге школаның хлеб быжырыкчызы эш Анайбан беш чыл ажыг ажылдап, хлеб быжырар талазы-биле эки мергежилди чедип алган. Эге школаның өөренирчилерин болгаш колхозчуларны эки шынарлыг быжырган хлеб-биле хандырып турар болгаш өлөөн хөй колхозчу хөрөөженнерни хлеб быжырарынга өөреткен, колхозчулар ам хлебти боттары быжырып турар апарганнар.

Д. СҮНДҮҮП.

Колхозтарда тудуг ыяжының белеткели

Тудуг планын чедишкиниг күүседир дөөш, колхозтарның тудуг бригадалары тудугнуң ыяш материалын шапкын белеткеп турарының дугайында чагаалар редакциязынга кээп турар.

Улуг-Хем районнуң «Партияның XIX съездизи» көдөө ажыл-агый артелиниң тудуг бригадазы тудугга хереглөөр 5000 кубометр ыяш кезер тургаш, ам 4350 кубометрни кезип белеткөөн болгаш 3260 кубометрин орук агындa киирген. Ыяш кезикчилери организастыг ажылдап турар деп. эш **Т. Конгар** бижээн.

Кызыл райондан эш **С. Донзумнуң** бижип турары болза, «Совет Тыва» колхозтуң тудуг бригадазы үш бөлүк кылдыр үстүп алган ажылдап турар. Ыяш кезер бөлүк 2000 чудукту кескен, 1900 чудукту тудуг участогунда эккеп дүжүрген. Бажың тудуунда быжаңчылар 2 чурттарга бажыңын туткаш ажыглалда киирген болгаш 2 бажыңның тудуун доозуп турар.

Тес-Хем районнуң Молотов аттыг көдөө ажыл-агый артелиниң тудуг бригадазы 1120 чудуктарны кескен болгаш 10 шанактыг аттар-биле колхоз суурунче сөөртүп турар деп, эш **А. Доржукай** бижип турар.

Эрзинден эш **Ф. Аракчааның** бижип турары болза, «Чаа орук» колхозтуң ажыл-ишчилери район төвүнге тургузар МТС салбырының тудуунга 400 ажыг чудукту шеф-биле белеткеп бергеннер.

Курстуң ажылын үргүлчүлээр

Бай-Тайга районнуң Сталин аттыг көдөө ажыл-агый артелинде организастап тургускан агротехниктиг курсту башкылаары-биле хүлөөлге алган Буликова, Исакова олар курстуң кичээлдерин ейшаанда эртирбейн келген болгаш сөөлгү үеде башкылар чогундан курстуң кичээлдери шуут болбастаан.

С. САЙН-МААДЫР.

Радио-репродукторлар негетинип турар

Эрткен чылдың ноябрьда-ла Улуг-Хем районнуң харылзаа конторазы Киров аттыг колхозтуң суурунуң бажың бүрүзүнге радио-точкаларын киирген.

Колхозчулар радио-репродукторлар садыы алыр дөөрге, районда чок. Районнуң садыг кылдызы колхозчуларның негелдезин өөренип көөр ёй келген.

В. ШОЙДУН.

Бии-Хем районнуң „Кызыл тараачын" колхозунда

«Чонкуң аъш-чем продуктуларынга болгаш үлетпүрүнүң чиг-этке өзүп турар хереглелдерин хандырып берип болур мал ажылының хөгжүлдезиниң ындыг деңнелин чоокку чылдарның дургузунда чедип алырын Коммунистиг партия болгаш Совет чазак бодунуң сорулгазы кылдыр салып турар.

Бо сорулганы шиитпирлөөрде чоокку беш — алды чылдар иштинде мал ажылының кол-кол продуктуларын бүдүрерин ийи — ийинден ажыг катап көвүдеткен турары эргежок чугула».

(СЭКП Төп Комитединиң январь Пленумунуң доктаалындан).

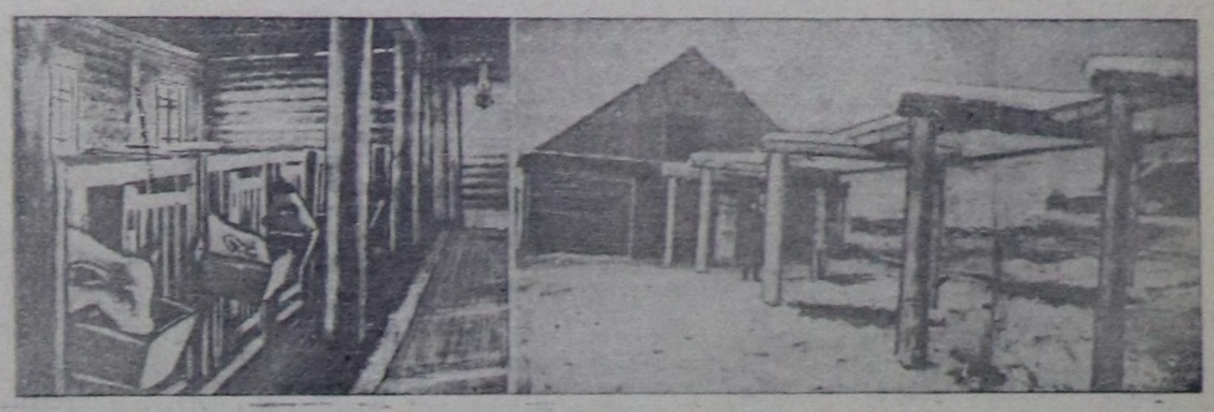

«Кызыл тараачын» колхозтуң төп сүт-бараан фермазы механизастатынып турар.

Чурукта: солагай талазында—чоокта чаа төрүтүнген бызаалар; оң талазында— тургузу азыралда инек кажаазында аскылыг демир орукчугаштың даштыкы хевири.

Фото **И. ЕПИШКИННИИ.**

Малдың бедик продуктулуг болурун хандырар

* *

П. АСТАФЬЕВ,
«Кызыл тараачын» колхозтуң даргазы.

* *

Коммунистиг партия болгаш Совет чазак чоннуң материал-культурлуг деңнелин улам бедиреринче кол кичээнгейни үргүлчү салып келген. Чоокка чедир-ле Бии-Хем районда хожудангай колхозтарның бирөөзинге санатырып турган «Кызыл тараачын» амгы үеде артель бүдүрүлгезиниң хөй адырларыг хөгжүп турары төрөөн партиявыстың болгаш чазавыстың улуг сагыш салыышкынының боттанылгазы болур.

Бистиң колхоз кол культура болур кызылтасты 1950 чылда чүгле 198 гектарны тараан, ынчаарда гектардан 7,4 центнер дүжүт алган, 1954 чылда тарытынган 1128 гектар кызылтас шөлүнүң гектар бүрүзүнден ортумаа-биле 17,4 центнер дүжүт алган. Ол ышкаш сөөлгү дөрт чылдарның дургузунда арбайның дүжүдү 5,6 центнерден 22,4 центнер чедир бедөөн. Бистиң колхоз бүгү тараа культураларының шөлүнге чүгле сорттуг үрезиннерни чажып тарыырын шагда-ла боттангырып өгөлөөн. Суланың — «Тиилелге», арбайның — «Заларинец», кызылтастың — «Лютесценс» деп үрезиннерни чаагай дүжүттү берип турар.

«Мал ажылының продуктуларын бүдүрерин көвүдедир дугайында» СЭКП Төп Комитединиң докторалын бистиң колхозтуң ажыл-ишчилери бүгү совет улус-биле бир дөмей улуг өөрүшкү-биле уткаан. Ол шиитпирни амыдырал кырынга боттандырары дөөш колхозчулар патриотчу чоруун илередип турар. Колхозтуң малы дөрт чылдарның мурнунда турганындан ам алды катап өскен, малдың уксаазын экижидери, ажаалдазын, чемгерилдезин зооветеринария негелдеерин ёзугаар хаңгырары дөөш демиселдиң түңнелинде малдың продуктулуу чыл бүрү улам бедип турар.

Бии-Хем МТС-тин бистиң колхозта быжыглап бергени тускай эртемниг кадрлары, ылаңгыя зоотехник эш Хоромыслова, агроном эш Иконников олар мал болгаш чер ажылын хөгжүдүрүнге организакчы чоруун көргүзүп турарлар.

Бүгү-эвилелдиң көдөө ажыл-агый делгелгезиниң киржикчизи Мады Комбуевна Бичин-ургунуң саанчы дуржулгазы области сураглыг апарган. Эрткен чылын болунга быжыглатынган 7 улуг, 4 хунажын инектериңден 13.800 литр сүт саар планныг тургаш, херек кырында 15.971 литрни, азы инек бүрүзүнден ортумаа-биле 1774 литрни саап алган. Ол болза, төрөөн колхозунга 28,5 муң рубльдиң орулгазын бергенин көргүзүп турар. Ооң инектериниң «Анфа» 280 хүн 1820 литр, а «Красуля» 246 хүн 2763 литр сүт саалдазын берген.

Чайгы семиртилгени, кышкы одарладыышкынны шын организастап, ажаалдаже кол кичээнгейни салып турарындан хойжу эш Янчаптың коданында 650 хойнуң бирөөзи-ле эрткен чылын 2 килограмм 100 грамм дүкту берген, ол төрөөн чүс хой бүрүзүнден-не 105 хураганнарны доруктурун өстүрген. Ниитиниң малын өстүрериниңе, ооң продуктулуун бедиреринге ак-сеткилдиин илередип турар Фунтикова, Намчыл-оол, Ефимова, Чанчын, Лыскова ышкаш мурнакчы эштерни хөйнү демдеглеп болур.

Четчир санныг экі шынарлыг чем суурну тургузар чорук күрүнеңиң мал өстүрер планын күүседиринге чугула үүл болур. Бөдүүн чемнерден ангыда бистиң колхоз эрткен чылын 600 тонна силос, 480 тонна турнепс белеткеп алган. Ону 1953 чылдынга бодаарга беш катап хөй, ындыг-даа болза, малдың өзүлдезинге, ылаңгыя партияның амгы негелдезинге холбаштыр алырга ажылдың ол чүгле эгези болур. Фермаларда хөй күш негетинер ажылдарны механизастаар айтырыг, малга бүгү тала-биле таарымчалыг кажаа турлаг, чемгерилге хандырылгазы ам-даа четпес. Бо чылын 100 инекти тургузу азыралга киргеш, бирөзинденне 2000 литрден эвээш эвес сүтү алырын планнап турар. Ол болза, инек бүрүзүнге 5 тоннадан куду эвес силосту, база өске-даа чогуур саныг бөдүүн болгаш шыктыг чемнерни белеткээрин негеп турар, ону күүседип ап шыдаар бис.

Силос салырынга эң үнелиг культура болур кукурузаны бистиң колхоз бо чылын 50 гектардан эвээш эвес шөлге тарыырын планнап турар. Ол ышкаш турнепсти 20 гектарга тарыыр, картофельни 20 гектарга олуртур. Ол болза, инекти эки хоолулут, шыктыг чемнер-биле хандырар арганы бөөр.

Сүт-бараан фермазында механизастаашкының элээн хемчеглери алтынын турар. Инектерни тургузу азыразы-биле эрткен чылын кылып эгелөөнивис инек кажаазының иштинде салаалаштыр шууштурун шейген аскылыг демир орукчугаштар бо чылын ажыглалда киирген. Бокту ол оруктан кажаадан 180 метр черде аппарып төп турар, а тус-тус клеткаларда турар инектерни чемгерер саваларга аскылыг демир орукчугаштың дузазы-биле язы-бүрү чемнерни инек ажаакчылары улуг күш үндүрбейн каап бөөрин болгаш ында автосуттарылганы организастаар бис. Ферманы чырытпышаан, механизацияга электри күжү ажыглаар сорулга-биле 22 аът күштүг шимчедикчини база тургузуп турар бис.

СЭКП Төп Комитединиң январь Пленумунуң доктаалын шевергин боттандырарынга ферманың (эргелекчизи эш Коровин) бүгү ажылдакчылары социалистиг чарыштыг, бедик көдүрүүшкүнүг ажылдап турар. Бо чылын төрүүр 70 инектерден февраль 25-ке чедир 21 инек бызаалаан, нелеги сүткүр, бызаалары менди, семис доругун турар. Колхозтуң өске-даа черлерде малы хүр кыштаглап турар.

П. Е. ФУНТИКОВА

Бүгү-эвилелдиң көдөө ажыл-агый делгелгезинге кандидат

Полуферия Евстигнеевна Фунтикова 1954 чылда Бүгү-эвилелдиң көдөө ажыл-агый делгелгезиниң киржикчизи. Эрткен чылын 70 бызаалар өстүрөр тургаш, төрөөн колхозунга 92 бызааларны доруктурун берген. Алды айлар чедир назылыг, ажаалдазы эки бызаа хонук бүрүзүнде 650 грамм ортумак дензи немежилгезин алыр, а эш Фунтикованың 25 бызааларының бирөзи-ле хонукта 690 граммны немеп турган.

1954 чылда эш Фунтикова 834 күш-хүн ажылдап алган. Колхоз баштаар чери аңаа иштиг чурум ёзугаар күш-ажылдың чүгле немелде телевиринге безин 4 хавлы ооллдарын берген. Ол 1955 чылда Бүгү-эвилелдиң көдөө ажыл-агый делгелгезинге кандидат.

Савнар болгаш фактылар

Колхоз 1953 чылда тараа культураларын 1416 гектарга, а эрткен чылын 1566 гектарга тараан. Агротехниктиг хемчеглерни ап чорутканындан 1954 чылда гектар бүрүзүнден 17 центнер кызылтас, 19 центнер арбай, 22 центнер сула болгаш 14 центнер чиштетараа дүжүдү алдынган. 1954 чылда колхоз хову ажылындан 670 муң, дузалал ажылагыйдан 168 муң рубль орулгалыг болган.

* * *

Ниитиниң малы өзүп, ооң продуктулуу улам-на бедип турар. Сөөлгү ийи чылларда колхозтуң малы 5230 баштан 6090 баш чедир өскен. 1954 чылда инек бүрүзүнден ортумаа-биле 921 литр сүт, а хой бүрүзүнден 2 килограмм 100 грамм дүк алдынган. Мал ажылы ниитизи-биле эрткен чылын 760 муң рубль орулга берген.

* * *

Колхозтуң акша орулгазы 1953 чылда 1017 муң турган, а эрткен чылын ол 1537 муң рубль болган. Моонда уламындан хуваашпас фонду база бедөөн: 1950 чылда 699 муң турганындан 1952 чылда 1235 муң рубль четкен, а сөөлгү ийи чылларда ол 1471 мундан 2419 муң рубль чедир өскен.

Чемиштиг саважыгаштар

Ногаа олуртуп өстүрериңе 80 муң ирик-өдек саважыгаштар белеткеп алыры колхозтуң бүдүрүлге планында баш бурунгаар көрдүнген турган. Колхоз баштаар чери хүнде 2500 саважыгаш кылыр станокта дөрт кижини ажылдадып киирген. Ол звенода эштер Астаньина, Астафьева, Клюева болгаш Кайгородова олар үш неделя иштинде 60 муң саважыгаштарны кылган, а арткан 20 муң саважыгаштарны кылыры чоокку хүннерде доостур.

П. Д. ЕФИМОВА

Колхозчу саанчының чедишкини

Анык саанчы Поросковья Дмитриевна Ефимованың ак-сеткилдиг күшажылы чүгле Бии-Хем районда эвес, области безин сураглыг. Эрткен чылын болунга быжыглатынган 6 улуг, 4 хунажын инектериңден 12 муң литр сүт саар планныг тургаш, ооң муң литрни хөйнү алган алы инек бүрүзүнден ортумаа-биле 1333 литр сүт саап алган. «Пионерка» деп инек 238 хүн 1680 литрни, а «Алена» деп инек 300 хүн 1770 литр сүт берген.

Ажаалданы, чемгерилдени зооветеринария негелдеерни ёзугаар хандырбышаан, мурнакчыларның дуржулгазын шиңгөөлин алырынга ол үргүлчү өөренип турар. СЭКП Төп Комитединиң январь Пленумунуң доктаалын танышкан эш Ефимова болунда быжыглаан инек бүрүзүнден 2000 литрден куду эвес сүтү саап алырын хүлөөнген.

Колхозтарда мал оолдаашкыны

(Редакциязга чагаалар доңчулалы)

СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң доктаалын боттандырар сорулга-биле Бай-Тайга районнуң Сталин аттыг колхозунуң малчыннары бедиткен бот-хүлөөлгелерни алганнар. Өшкү кадарчызы эш Кандан бо чылын төрүүр 209 өшкүнүң анайларын менди камгалап ап, 20 тонна сигенни белеткеп алыр хүлөөлге алган деп эш **Каңай-оол** бижээн.

Ол-ла райондан эш **С. Кавазаның** бижип турары болза, «Тиилелге» колхозтуң хойжузу эш С. Кандан эрткен чылын 350 хоюнуң хураганнарын менди камгалап алган болгаш хоюнга 1 чылыг кажааны туткаш, 6 тонна сигенни белеткеп алган. Бо чылын төрөөн 37 хойларның хураганнары менди доругун турар.

Кызыл райондан эш **С. Донзумнуң** бижээни болза, «Совет Тыва» көдөө ажыл-агый артелиниң өшкү кадарчызы эш Балдан малдың чаш төлүн чидириг чокка камгалап алырының талазы-биле мурнакчыларның бирөзи болуп турар. Ол эрткен чылын 400 өшкүден 437 анайны менди камгалап алган болгаш бо чылын баштай төрөөн 100 өшкүден 103 анайны менди доруктурун турар.

Эш Балдан 1955 чылда малдың чаш төлүн чидириг чокка камгалап алыр деп хүлөөлгелиг ажылдап турар.

Оон-биле кады партия болгаш чазак көдөө ажыл-агыйның шыңгыы көдүрүүшкүнүн көрүп турар хемчеглерни айытган. СЭКП ТК-ның январь Пленумунуң доктаалында чугаалап турары болза: «Машиналыг улуг үлетпүрүү бүгү хемчеглер-биле хөгжүдер болгаш чурттуг электрижидер дугайында Улуг Ленинниң өөредиин улуртулга болдурбушаан, Коммунистиг партия болза, бүгү улус ажыл-агыйының болгаш бистиң Төрөөн чуртувустуң типилелгезин камгаланыр аргалыының быжыг үндезини, совет улустуң чаагай байдалының чайгылыш чок өзүлдезиниң үнер-дөзү болуп турар аар индустрияны улам ыңай көдүрерин мооң мурнундагызы дег болдунуң кол сорулгазы кылдыр санап турар... Аар индустрияның соксаал чок өзүлдезиниң суурунга чиик, аъш-чем үлетпүрү болгаш үлетпүрүнүң өске-даа адырлары хөгжүп турар, аар индустрияның суурунга бистиң социалистиг улуг көдөө ажы-агыйыгыс хөгжүп турар».

Мал ажытын көдүрериңе шиитпирлиг үүл болур тараа бүдүрерин улам ыңай көвүдериниң эргежок чугулазын Пленум онзалап демдеглөөн. Чоокку 5—6 чылларда тараның ниити чыылдазын 10 миллиард пуд чедирер дугайында улуг, бүгү улустуң сорулгазы салдынган.

Ол чорук чонну тараа-биле бүрүн хандырар, чогуур курлавырларны тургузуп, өске чурттар-биле садыгны калбартыр болгаш мал ажылынга 4 миллиард ажыг пуд тараны тускайлаар арганы бөөр. Чоокку 5—6 чылларда мал ажылының продуктуларын бүдүрерин ийи — ийи ажыг катап көвүдедир сорулганы ТК-ның Пленуму салган.

Тайбынны камгалаарының, бүгү чурттар-биле экономиктиг болгаш культурлуг харылзаларны хөгжүдериниң политиказы ССРЭ-нин даштыкы политиказының кол шугуму болуп турар. И. В. Сталин ССРЭ-нин тайбың даштыкы политиказын быжыглаарының социалистиг болгаш капиталистиг системаларның тайбың кожа-хелбөө турун болурунуң дугайында Ленинниң айтыышкынын үргүлчү барымдаалап чораан. Бистиң партиявыс ол тайбың политиканы чайгылыш чок чорудуп турар.

«Бүгү делегей байдалының болгаш ССРЭ-нин чазаның даштыкы политиказының дугайында» айтырыгны ССРЭ-нин Дөөли Советиниң ийги сессиязынга чугаалажып көргеш, Совет чазактың даштыкы политиказын үүлдүг деп көргеш болгаш бүгү чурттарның улустарынга болгаш парламентилериңе улустар арызынга тайбыны быжыглаарынче, янзы бүрү шиитилел тургузуглуг чурттарның тайбың кожа-хелбөө турарынче болгаш улустар арызының бүгү айтырыгларын тайбын тарыыштырарынче угланган Декларацияны хүлөөн алган. Ол болза, бистиң партиявыстың болгаш чазавыстың тайбын политиказының база бир чаа илергейлели болур.

Ынчалзажок бистер чаа дайынны кыысыр, улустар арызында харылзаа байдалы нарыыдалыр дөөш орадажып турар реаксылыг империалистиг күштер даштыкыда бар деп чүвени утпас бис. Ынчангаш, тайбының политиказын быжыг болгаш чайгылыш чок чорутпушаан, Коммунистиг партия болгаш Совет чазак бистиң Төрөөн чуртувустуң аймыл чок чоруун хандырарының дугайында сагыш салыышкынын доктаамал кылып турар.

Бистиң партиявыс болгаш ооң Төп Комитеди ленинчи айтыышкыннарны улуртулга болдурбушаан, партийжи улуртулгага болгаш хүн-бүрүүн ажылынга колдективтиг улуртулганың ленинчи принципин быжыы-биле барымдаалап турар. Бистиң партиявыстың күштүү ооң масса-биле харылзаазында, ажылчы чоннарның үндезин эрге-ажыктарын камгалап, бодунуң бүгү ажыл-чорудулгазынга Маркс—Энгельс—Ленин—Сталиниң өлүм чок, улуг өөредиин улуртулга болдуруп турарында. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталиниң өөредии шыныг болганы-биле улуг амыдыралчы күштүг.

1955 чылда Лейпцигтиң делегей ярмарказының ажыттынганы

ЛЕЙПЦИГ. Февраль 26-да Лейпцигте театр бажыңына делегейниң 1955 чылда часкы ярмарказының тускай ажыдыышкыны байырлалдыг байдалга болган.

Ярмарканың ажыдыышкынына Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазының даргазы И. Дикман, ГДР-ниң премьер-министри О. Гротеволь, ГДР-ниң премьер-министриниң оралакчылары В. Ульбрихт, О. Нушке, Б. Ширдеван болгаш Г. Рау олар киришкеннер.

Хүндүлүг аалчылар кылдыр Совет чазактың Лейпциг ярмарказында төлээлериниң баштыңы, ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Оралакчызы А. И. Микоян, төлээлериниң кежигүннери, ССРЭ-ниң Герман Демократтыг Республикада элчини Г. М. Пушкин, а ол ышкаш ярмаркага келген Кыдат Улус Республиканың, Польша Улус Республиканың, Чехословак Республиканың, Румын Улус Республиканың, Венгр Улус Республиканың, Болгарияның Улус Республиказының болгаш өске-даа чурттарның төлээлери, дипломаттыг корпус, даштыкы журналистер киришкеннер.

Лейпциг хоорайның обер-бургомистри Э. Улиг чыылганнарга байыр чедирген.

Февраль 27-де Лейпцигтиң часкы ярмарказынга техниктиг делгелгениң ажыдыышкыны болган.

Ол ажыдыышкынга ГДР-ниң Улус палатазының даргазы П. Дикман, ГДР-ниң премьер-министри Отто Гротеволь, премьер-министриниң оралакчылары В. Ульбрихт, О. Нушке, Г. Рау, Германияның Социалистиг чаңгыс аай партиязының ТК-зының Политбюрозунуң болгаш ГДР-ниң чазааның кежигүннери, хөй-ниитиниң төлээлекчилери киришкеннер.

Даштыкы чурттарның хүндүлүг аалчылары кылдыр Лейпциг ярмарказында Совет чазактың төлээлериниң удуртукчузу, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының Оралакчызы А. И. Микоян болгаш төлээлериниң кежигүннери, ССРЭ-ниң Герман Демократтыг Республикада элчини Г. М. Пушкин, а ол ышкаш ярмаркага келген Кыдат Улус Республиканың төлээлери, Польшаның, Чехословакияның, Румынияның, Болгарияның, Венгрияның, Индияның, Финляндияның болгаш өске-даа чурттарның төлээлери киришкеннер.

Совет Эвилелиниң, Герман Демократтыг Республиканың павильоннарын, электротехниканың герман павильонун (ГДР-ниң болгаш Барын Германияның ниити павильону), Польша Улус Республиканың, Чехословак Республиканың, Венгр Улус Республиканың, Болгарияның Улус Республиказының, Кыдат Улус Республиканың, Румын Улус Республиканың павильоннарын, Индияның павильонун чыылганнар улуг сонуургал-биле көргеннер.

(СЭТА).

Чехословакияда гидроэлектростанциялар тудуушкуну

ПРАГА. Чехословакияда элээн хөй гидроэлектростанцияларны тулуп турар. Оларның чамдыктары ажыглалда кирген. Влтава бажыңда болгаш Скалкада Ваг хемде гидроэлектростанциялар тудуушкунунуң талазы-биле ажылдар чедиишкиниг чоруп турар. Влтаваның Орликте гидроэлектростанция улуг гидротехниктиг тудуг болур.

Бо бүгү станцияларның тудуушкуну 1960 чылда доозулган турар, ол чорук гидроэлектростанцияларның электроэнергиязының ажылдап кылыышкынын амгы деңнелиндеп 2 катап улгаттырар арганы бээр.

Ам Чехословакияда чамдык чаа гидроэлектростанцияларның төлевилелин ажыллап кылып турар, оларның тудуушкунун чоокку 4 чылда эгелээн турар. Ол гидроэлектростанцияларның тудуушкунунуң доозулганының соонда Чехословакия электроэнергия хереглелиниң талазы-биле делегейге алдыгы черни эзлээн турар (ам үеде ол 9-ку черде турар). Ам чуртта чурттакчылардыг черлериниң 97 хуузу электрижитинген.

(СЭТА).

Румынияда көдээ ажыл-агыйның механизациязы

БУХАРЕСТ. Румынияның көдээ ажыл-агыйының материал-техниктиг базазы үзүктел чокка калбарып турар. Эрткен чылын машина-трактор станцияларыче болгаш госхозтарже 5600 тракторларны (15 аът күүнге шилчидерге), 3100 ажыг трактор андазынарын, 460 болу чоруур комбайннарны, 1930 культиваторларны, 2 муң ажыг сеялкаларны болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа машиналарын чоруткан. Көдээ ажыл-агыйның социалистиг секторунда хөй санныг септелге-механика мастерскаялары, машиналар болгаш дериг-херекседдер турар сарайлар, мал кажаалары, тараа шыгжаар черлер болгаш өске-даа тудуглар туттунган.

Бо чылын көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдеринге акшаландырыышкын 1954 чылдың деңнелинден 30 ажыг хуу өзер. Акша хөренгинин хөй кезиин көдээ ажыл-агыйның чаа машиналар болгаш дериглер-биле хандыртынарына, а ол ышкаш бүдүрүлге болгаш культура-амыдырал тудугларын туларына төзевилээн. Бо чылын 20 чаа МТС-тер тургустунган турар.

(СЭТА).

Вьетнамның Демократтыг Республиказында демир оруктарның катап тургузуушкуну

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң корреспондентизинин дыңнадып турарын өзугаар алырга, февраль 28-те Ханой чоогунда Ень-Вьен станцияга 167 километр туртуг Ханой—Мунаньгуань демир оруунуң шугумунуң байырлыг ажыдыышкыны болган. Мунаньгуань болза, кыдат-вьетнам кызыгаарда турар кыдат хоорай болур.

Вьетнамның Демократтыг Республиказының президентизи Хо Ши Мин демир оруктуң катап тургузуушкунунуң администрациязынче болгаш аңаа киришкен ажылчыннарже чагаа чоруткан, ол чагаада республиканың экономиктиг катап тургустунуушкунунга ол оруктуң улуг ужурдузазын демдеглеп турар.

(СЭТА).

„Атомнуг энергияны улустарның чаагай чоруунга болгаш аас-кежиинге ажыглаар“

Варшавага массалыг митинг

ВАРШАВА. Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң бюрозунуң вена кыйгырыын найыслалдың ажылчы чоннарының деткээн массалыг митингизи Варшавага болган. Митингиге Варшаваның бүдүрүлгелериниң ажылчыннары, тудугжулар, әртемниң, культураның болгаш уран-чүүлдүң ажылдакчылары, шажынчыларның төлээлекчилери чыылган. Аңаа резолюция хүлээп алдынган, ында чугаалап турары:

Бижи төрелгетен бөгүн атомнуг энергияны улустарның чаагай чоруунга, аас-кежиинге ажыглаар күштүг болуп турар. Атомнуг болгаш водородтуг чепсектиң курлавырларын чок кылырын негевишаан, эки сеткил-сагыштың кижилери олче чүткүп турар. Атомнуг чепсектиң курлавырларын бүгү чурттарга чок кылырының болгаш ону бүдүрүп үнүрерин доп-дозаан сорулгаларының дугайында улустарга вена кыйгырыын Варшаваның чурттакчылары деткип турар. Атомнуг дайын кыпсыкчыларының кем-буруулуг бодалдарын каргап турар бүгү кижилер-биле каттыжып, Варшавага Кыйгырыг адаанга чүс-чүс ат бижидилгелерин берген, бодунуң келир үеви дээш демиселге кижи төрелгетен тиилээр деп чүвеге дадагалзавас бис.

Париж дугуржулгаларынга болгаш герман милитаризмни катап төрүтүндүреринге улур, вермахтының катап төрүтүнеринге база Европаның төвүнге дайынның чаа одаан тургузарынга удур демиселди олар күштелдирерин кыйгырып турар чагааны Парижтиң болгаш Берлиниң чурттакчыларынга митингиниң киржикчилери чоруткан. Делегейниң улустарын кыйгырып турар вена кыйгырыын күштүг-биле деткиири чагааларда бижитинген.

(СЭТА).

Тайбынның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Бюрозунуң Кыйгырыының адаанга ат салыышкыны

КЫДАТ УЛУС РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН. Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Бюрозунуң Вена Кыйгырыының адаанга Кыдатта 21 миллион ажыг кижи ат салганын дыңнадып турар. Ат салыышкынының чыылдазы Пекинде, Тяньзинде, Шанхайда доозулган. Кыдаттың металлургия үлетпүрүнүң төвү — Аньшаньга барык 420 муң ат бижидилгелери чыгдынган. Чурттуң хөмүр даш району Фушаньга—320 муң дагжылар Кыйгырыгны чүүлдүг деп бадылаан. Фучжоуга болгаш Амойта Кыйгырыг адаанга 150 муң ажыг кижи ат салган. Иштики моолдуң автономнуг облазынга 100 муң кижи Кыйгырыг адаанга ат салган.

Улусчу Кыдаттың ишчилери вена Кыйгырыын улуг көдүрлүүшкүн-биле уткуп алган дугайын кыдат парлалга дыңнадып турар. Атомнуг чепсекти хорудаарын негеп турар чурттуң ажылчыннарының, тараачыннарының, интеллигенцияның төлээлекчилериниң чугааларын солуннар бижиш турар.

Корей Улус-Демократтыг Республика

ПХЕНЬЯН. Пхеньян радиозунуң дыңнаткаының өзугаар алырга, февраль 25-те Кореяның ада-чурттуң чаңгыс аай демократтыг фронтузунуң хоорай комитеди-биле тайбың камгалалының Пхеньян котитединиң хоорайның хөй-ниити төлээлекчилериниң киржилгези-биле каттышкан хуралы болуп эрткен.

Ол хуралга Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң бюрозунуң Кыйгырыының адаанга ат салыышкыннарының чыылдазының талазы-биле комиссияны тургускан. Хуралдың бүгү киржикчилери боттарының аттарын Вена Кыйгырыының адаанга улуг көдүрүүшкүн-биле салганнар.

Италия

РИМ. Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң Вена Кыйгырыының адаанга ат-салыышкынының чыылдазы бүгү Италияда чедиишкиниг үргүлчүлеп турар. Тайбың талалакчыларының шимчээшкининиң итали комитединиң дыңнадының өзугаар алырга, он үш можуларда—Равеннада, Болоньеде,-Реджо-Эмилияда, Мантуяда болгаш өске-даа черлерде 360 муң ат салыыщкыннары чыгдынган.

Миланның болгаш Туриниң чамдык бүдүрүлгелериниң ажылчыннары чепсегленишкинни дүжүрер талазы-биле КНОнуң адакы комитединче (ол комитеттиң хуралы Лондонда болуп турар) атомнуг чепсекти хорудаар дугайында дугуржулгазы чедип алырынче бүгү күжеиишкинни салырын негээн телеграмманы чорутканнар.

((СЭТА).

Ирак улус турк-ирак шериг керээзинге удурланып турар

БЕЙРУТ. «Телеграф» солуннуң Богдадта корреспондентизиниң дыңнадып турарын өзугаар алырга, турк-ирак шериг керээзинге далаштыг ат салган чорук ирак улустуң калбак бөлүктеринге улуг дүвүрээзинин болдурган.

Турция-биле шак ол көөр хөөн чок керээге ат салыышкынынга улус массаларның удурланыышкынын Нури Саид баш удур көрбүшаан, турк-ирак пактыга ат салыышкынынга улур угланган чыскаалларны болдурбазының сорулгазы-биле Иракты чепсектиг күштерин болгаш полициязын дайынчы белен турар чорукка тургускан.

Полицияның ап чоруткан хемчеглери турза-даа, ирак-турк керээге элээн хөй удурланыышкыннар Иракка болган. Ылаңгыя Амара, Аль Хай болгаш өске-даа хоорайларга полиция-биле чоннуң аразында үскүлежиишкиннер болган. Ол чорук түүнелинде чамдык кижилер балыглаган.

Турция-биле шериг керээзинге улур ирак улус шиитпирлиг демисежип турар деп корреспондент айтып турар.

(СЭТА).

Францияның Республика чөвүлелинде

ПАРИЖ. Март 1-де Республика Чөвүлелиниң парламент бөлүктериниң даргаларының хуралында Республиканың Чөвүлелинге париж дугуржулгаларының талазы-биле саналдар берилишкинин март 22-де эгелээр деп шиитпирлээн. Санал берилишкиннери үш хүннер иштинде үргүлчүлээр.

(СЭТА).

Бонн бундестагта

БЕРЛИН, февраль 27. Бөгүн од черниң шагы-биле 12 шакта бонн бундестагы париж дугуржулгаларының үшкү номчулгазынга кирген.

Дүүн дүне орай бундестагка париж дугуржулгаларын түс-түс дөрт кезектер талазы-биле бадылаары болган: эжелел корум-чурумну күш чок болдурарының дугайында протокол, Барын Германияга даштыкы шериг-ниң турар дугайында хоойлу, барын талакы эвилелге болгаш Соңгу-атлантика блогунга кирер дугайында хоойлу база Саар дугайында дүрүм.

Аденауэр баштаан бонн бундестагының реакцылыг хөй кезии париж дугуржулгаларын, база ол ышкаш Саар дугайында дугуржулганы чүүлдүг деп көөрүн чедип алыр аргалыг болган.

Бадылаашкыннарның түүнелдерин чарлаан соонда ГСДП-ден депутат Венер париж дугуржулгаларының үшкү номчулгазын соңгаарладыр деп санал киргген. Ону социал-демократтыг партияның өске бир төлээлекчизи депутат Менцель деткээн болгаш париж дугуржулгаларын күштүг болдуруп бадылаар дугайында айтырыгга Германияны чепсегээрениң талалакчыларының дэлажып турарын ол айыткан.

Ындыг болза-даа, бундестагтың реакцылыг хөй кезии Венериң саналын хүлээп албазы дээш база париж дугуржулгаларының үшкү номчулгазын февраль 27-де чорудар дээш санал киргген христиан-демократтыг эвилелден кандидат Кианингериң саналын хүлээп алган.

АДН агентилелиниң дыңнадып турары болза, париж дугуржулгаларының ийиги номчулгазының түүнелинде, париж дугуржулгаларын күштүг болдурганының соонда Германияны катап каттыштырарының дугайында дөрт күрүнелериң чаа чугаалажыышкыннарын чорудар дугайында негелде киирин турар резолюцияны бонн бундестагының депутаттары хүлээп алган. Бо оптуг меге арга болза, Барын Германияда болгаш ооң даштында хөй-ниитиниң сапал-оналын мегелээринге Аденауэрге херектиг болу берген. Бир эвес париж дугуржулгаларын күштүг болдурар болза, Германияны катап каттыштырар дугайында чугаалажыышкынар боттуг эвес болур деп чүве бо резолюцияның эгелекчизи Аденауэриң бодунга кончуг билдингир.

Париж дугуржулгаларының үшкү номчулгазының бөгүн ажыттынганы Аденауэрниң болгаш бундестагка кирип турар бүгү партияларның фракцияларының даргаларының чугааларында илеретинген, ооң соонда эң сөөлгү бадылаашкын болур.

Бөгүнгү санал-шүгүмчүлелдерни ажыткан Аденауэр допчу медеглел-биле кызыгаарлатынган. Ийиги номчулгада социал-демократтыг партияның депутаттары париж дугуржулгаларынга удур, ыңгаарга Саар дугайында дугуржулга удур оларның-биле кады чазак коалициязының партияларының төлээлекчилери бадылаан турдала бундестаг париж дугуржулгаларының оруу-биле, тодаргайлаарга Барын Германияны чепсегээриниң болгаш дайынга белеткениниң оруу-биле чоруур шиитпирлиниң дугайын бонн канцлер бадыткан турган. Париж шериг дугуржулгалары тайбыңга болгаш хосталгага катап каттыжарынга баргаан болуп турар дээрзин Аденауэр база-ла медеглээн, ындыг болза-даа бо дугуржулгалар болза, өскээр аппар чыдар: Германияны чарарын ханыладырыынче, Барын Германияга милитаристиг корум-чурумну болгаш дайынны нептередириниче аппар чыдар деп чүве чеп болалдыг кижи бүрүзүнге тодаргай.

Аденауэр болунуң эргезинде бундестагтың реакцылыг хөй кезиинге даянмышаан, үшкү номчулга ийигизи ышкаш ол хире түүнелдерлиг болур дээринге идегелин баш бурунгаар илереткен.

Депутаттарның чугаазының соонда бундестаг париж дугуржулгаларын бадылаарынга кирген.

Париж дугуржулгаларының дугайында айтырыг талазы-биле бадылаашкынны бундестагка дөрт кезектен чоруткан.

Эжелел корум-чурумну доозарының дугайында көрээ дээш 475 депутаттардан бадылааны 324, удур 151; барычын европа болгаш Соңгу-атлантика эвилелдериге киреринин дугайында хоойлу дээш 473 депутаттардан бадылааны 314, удур 157, дадагалзаанар 2; даштыкы шериглерни тургузар дугайында хоойлу дээш 474 депутаттардан бадылааны 321, удур 153; Саар дугуржулгазы дээш 474 депутаттардан бадылааны 263, удур 20[illegible] дадагалзаанар 9.

Ынчангаштың бундестагтың реакцылыг хөй кезии париж дугуржулгаларын үшкү номчулгага база-ла киир тырта берген, бонн милитаристери болгаш өөрээн негекчилери герман милитаризмни катап төрүтүндүреринин болгаш дайынга белеткелдин политиказын чоруғушулаа, Барын Германияны катап чепсегээринге база ону шериг блоктарынга киреринге удур, чурттуң тайбың катап каттыжарының дугайында чугаалажыышкыннар дээш туржуп турар немец улустуң улуг хөй кезиниң күзел-соруун каржызыбиле үреп турарын база катап көргүскен.

(СЭТА)

Англияның камгалал министерствозунуң нүгүлчү брошюразы

ЛОНДОН, март 1. Корей Улус-Демократтыг Республикага улур агрессчи дайынга киржип турган болгаш Кореяның Улус армиязына база Кыдат улустуң эки-турачыларынга туттурган англи шериг албанныгларны «кадыг-дошкун аажылаашкынга» таварыштырып турган дээр аянныг брошюрзны Англияның камгалал министерствозу парлап үндүрген.

«Дейли Уоркер» солуннуң хайгааракчызы Гриффитс ол «документиниң» нүгүлчү шынар-байдалын илеретпишаан, брошюрада киргген бадыткалларның бүзүредилгезин бээрин камгалал министерствозундан дилээн мен деп бижип турар. «Мээң салган айтырыгларымга харыы кылдыр ол буруудадыышкыннар бадыткап болгу дег чаңгыс-даа фактыны меңзээ дыңнатпааннар» деп Гриффитс демдеглеп турар. Ук брошюраны министерство чери шериг албанныглар туттуруушкундан хосталганының соонда 18 айлар эрткеде үндүргеи деп чүвени Гриффитс демдеглеп турар.

Министерствонуң төлээлекчизи «кадыг дошкун аажылаашкыннарга таварыжып турганнардан» парлалга төлээлекчилери айтырыгларны хостуг салып болгу дег парлалга конференциязын чыылдырып болбас деп чарлааның Гриффитс айтып турар. «Ындыг байдалдарга таварыжып турганнарның» фамилияларын министерство чүге көргүспээнил деп айтырыгга министерствонуң төлээлекчизи: «Биистер ону көргүзерин күзевейн турар бис» деп харыылаан.

Лондоннуң сураглыг адвокады Джек Гастеррин камгалал министерствозунуң брошюразын дугайты парлалгага берген медеглелинде бижип турары болза: «Ындыг болуушкуннар болган дээрзиниң соонда ол хире үр үе эрткенде айыткан фамилиялар болгаш хынап болгу дег ай-хүннери чок чарлатынган ол документиге элдепеннип турарымны илередир ужурлуг мен».

Барымдаалаар бадыткалдыг чүүлдерни мырынай чок брошюраны парлап үндүрери Англияның камгалал министерствозунуң чүзүнге херек болган ирги, деп Лондоннуң журналисчи бөлүктериниде ындыг айтырыгны салып турар. Ындыг брошюраны парлап үндүрген чорук Ыраккы Чөөн чүкте АКШ-тың агрессчи үүлгедиишкиннерин англи хөй-ниитиниң мурнунга кандыг-бир арга-биле «шыызыктырар» дээш Кыдат Улус Республикага болгаш Корей Улус-Демократтыг Республикага улур көөр хөөн чок чорукту нептередириниң эзлчеглиг оралдажыышкыны кыдыр хөй-ниити ынчаар көрүп турар.

(СЭТА).

Германияның Коммунистиг партиязынга улур Карслруэде суд чорудулгазын дагын эгелээни

БЕРЛИН. АДН агентилелиниң дыңнадынын өзугаар алырга, Барын Германияның Карлсруэде «федералдыг конституцияның суд чери» Германияның Коммунистиг партиязынга улур суд чорудулгазын март 1-де дагын эгелээн.

(СЭТА).

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

КИНО

„Айыылдыг кокпалар“

«Айыылдыг кокпалар» деп өңнүг, чаа уран-чечен кино болза, кижилерни серемчилелдиг болурунче кыйгырып турар.

Ук кинода дайзынның чажыт разведказының аргаларының дугайын болгаш совет кижилериң серемчилелин көргүскен. Кинонуң маадырлары — аңчылар болгаш совет әртемниң ажылдакчылары. Көрүкчүнүң сонуургалын өгезинден турала хаара тулуп турар кинонуң сюжеди мындыг:

...Москва — Владивосток маршруттуг дүрген поезд тос хүннүң дургузунда чоруп кээр. Пасажирлериниң аразында Уссурий крайже командировкалап чоруур зоотехник Майборода бар. Ол ышкаш бодун Степан Воробьев кылдыр адатынып чоруур, хөлүгүр шырайлыг база бир кижи бар. Кажан Майборода дүнеки тайганың каас-чараш бойдузун сонуургааш, вагон соңгазынче кайгап олурда ооң чанынга Воробьев чедип келгеш, холунда шагын көрбүшаан: «Станция ам удавас боор аа?» — деп айтырар. Ооң ол айтырыын Майборода «Удавас...» деп хая көрүнмейн харыылаар.

Воробьев холун кармактапкаш вагоннуң кижи чок ээн коридорунче бөрүзүг далажып көре каапкаш, хол-боозунуң соңгу үжу-биле Майбороданың бажынче хепхенертен өлүмнүг-биле күштүг соптар. Шпион Воробьев эш Майбороданың карманнарын дегийт үжей каапкаш, бүгү документилерин үптеп алгаш, ооң болун вагодан черже дүжүр октаптар. Ук кино шак ынчаар эгелээр.

Сураглыг микробиология әртемдени, профессор Помазовка удурткан экспедиция үш чыл дургузунда Уссурай тайгазында әртем-шинчилел ажылын чорудуп турар. Ол экспедицияның сорулгазы — ук районга болганчок-ла болу бээр турган халдамырлыг аарыгның микробун тывары болур. Ол черге он-он муң кижилер ажылдаар улуг тулуушкун удавас эгелээр ужурлуг турган, ынчангаш профессор эш Помазовтуң әртем ажылларының дүрген доостур чоруу күрүнеге улуг дузалыг дээрзи биллингир болуп турар. Ыят чок болгаш өөрээниг дайзын Воробьев командировкалап бар чыдар зоотехник Майбороданың документилери-биле чепсегленип алгаш, Москвадан келген кижи болуп тайгада суурга чедип келир. А ында Помазов болунуң ассистентилери-биле кады лабораторияда ажылдап турарлар. Шпионнуң сорулгазы — профессор Помазовтуң әртем ажылдарын болгаш ооң бодун чок кылып үзүткээри болур. Ол, шак ындыг даалганы алгаш келген-даа ынчаш. Хамыктың мурнунда хоралакчы, чашпаачы болгаш оптуг-меге арга-биле Помазовтуң идегелин ол чедип аптар.

Бир катап ол шпион дуюкаа чедип келгеш, дуржулгага хереглеп турган боратоойларның чемижинче бүдүү хорэн чажып каар. Тоолайларның хенертен кырлып өлген чоруу профессорну дүүредип, ооң хөй чыл иштинде кылып келген ажылдарының үре-түүнелдери буурааш-кынга таваржыр-дей берген.

Ынчалза-даа ол арга-дуржулгалыг авыластыг дайзын совет кижилериниң серемчилелдиг чоруундан чайлап шыдаваан. Помазов-биле кады ажылдан турар аныяк әртемден Василий Жолудев чажыртынган шпионну сойгалап илередир. Хоралакчы, тайгаже дезип четигиптер, ынчалза-даа ол черниң авазгыр аңчызы, почтачы оол Мионунуң дузаламчызы-биле айыыл чок черниң ажылдакчылары шпионну тулуп аптар. Профессор Помазов бодунуң шинчилел ажылының чедиишкиниг түүнелдерин дыңнадыры-биле Москваже чоруптар.

Кинонуң сценарий болгаш тургузуг талазы-биле ең эки черлери болза, почтачы эрес оол Мионуну биле хоралакчы шпион оларның тайганың берге оруу-биле кады чорууру, аттыг Миону, парның коргунчуг сүртүрүүшкүнүнге таваржып чорда, ону кинога кайгамчык чурумалыг кылдыр тырттырып алганы, клеткадан шпионнуң өш-биле үндүрүп салыпканы пар-биле маадырлыг демисел. Адактың сөөлүнде ээн эзим иштинге Василий Жолудевтиң (артист В. Дружников) шпион-биле коргунчуг сегиржип алыышкыны болур. Ол артист — кол маадырның күш-шыдалын, аваангырын чедингири-биле дамчыдып шыдаан.

Тайганың магалыг чараш ногаан бойдус чурумалын көрүкчү улуг хандыкшыл-биле магадап көөр. Бо чараш чурумалды кинонуң кол оператору Борис Волчек уран-мергежил-биле тырттырганын демдеглээри чугула.

Артист И. Воронов кажар оптуг дайзының өвүр-хевирин улуг талант-биле күүседип турар. Ооң аңгыда кинода үш аңчы ирейлер, Архип, кырган Жолудев болгаш Иннокентий оларның рольдарын артистер Г. Кокофидин, В. Шухмин, М. Трояновский олар көскү ураны-биле ойнап турарлар.

Кинонуң кошкак талазы түүл дээрге, профессор Помазовтуң өвүр-хевирин четче көргүзүп шыдаваны болур. Ында хаартынчак сценарийжи схема кылдыныр турар, ол чугула рольду артист В. Всеволодов-даа, режиссерлер Александр Алексеев биле Евгений Алексеев олар эки байыдып шыдаваннар. Баштайгы көргүзүгде-ле Помазов, кижинин амызынга ең хоралыг кандыг-бир микробтар дугайында В. Жолудев-биле чугаалажып олурарының чогум ужуру билдинмес. Совет әртемденнериң шинчилел ажылының ханы ужур-утказы көрүкчүге билдинмес болуп турар.

Ооң-биле чергелештир аныяктарның төлээлекчилери Николай Жолудев (артист А. Кузнецов), Галина (артист Л. Юдина), база Люда (артист Р. Макагонова) оларның ажылдары ындыг-ла шоолуг тода эвес көргүстүнген.

Үстүнде четпестер турза-даа шин чогаалчызы Г. Мдивانинниң бижээни, сценарийжи өзугаар кылып тургускан «Айыылдыг кокпалар» деп кинону көрүкчүлер улуг сонуургал-биле көрүп турарлар.

С. САНДЮ.

ЧАГЫКЧЫЛАРГА

„ШЫН“

солунну үзүктел чокка алыры-биле чагыдылганы узадыры чугула

Чагыдылганы хүлээп алырын, а ол ышкаш чагыдылганың хуусаазын узадырын харылзааның бүгү-ле конторалары, салбырлары, агентилери база почтальоннар чорудуп турар.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ; Кызыл, Щетинкин кудумчузу, бажың № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторнуң 3—62; редакторнуң оралакчызының 3—68, партийжи амыдырал, пропаганда, көдээ ажылчагый, культура болгаш амыдырал киллистериниң база бухгалтериянын—3 — 65, харыысалгалыг секретарьның 4—98, иштики информация, чагаа, үлетпүр транспорт киллистериниң—3—88.

ТС—01580. Культура эргелелиниң типографиязы